

Mönsterås kommun

Översiktsplan 2040

- med utblick mot 2050

En hållbar kommun att verka, vistas och växa i

Granskningsutlåtande

Uppdragsbeslut i kommunstyrelsens arbetsutskott: 9 juni 2020 § 199
Samrådsbeslut i kommunstyrelsen: 6 december 2022 § 136
Samrådsperiod: 26 december 2022 till och med den 5 februari 2023
Granskningsbeslut i kommunstyrelsen: 10 oktober 2023 § 185
Granskningsperiod: 23 oktober 2023 till och med den 31 januari 2024
Reviderat granskningsyttrande från länsstyrelsen: 24 september 2024
Amtagandebeslut i kommunfullmäktige: 24 februari 2025

Diarienummer: KS 2020/114
Foto framsida: Alexander Hall

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning och bakgrund	4
1.1 Beslut och process	4
1.2 Tidig dialog och samråd	4
1.3 Granskning	5
1.4 Granskningsutlåtandets struktur	6
2. Sammanfattning av revidering	6
3. Inkomna yttranden	9
3.1 Länsstyrelsen i Kalmar län - reviderat granskningsyttrande	10
3.2 Region Kalmar	17
3.3 Övriga myndigheter	17
3.4 Kommuner	26
3.5 Politiska partier	27
3.6 Föreningar, organisationer och andra sammanslutningar	33
3.7 Privatpersoner	36

1. INLEDNING OCH BAKGRUND

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan. Översiktsplanen gäller för hela kommunen och ger vägledning för hur mark och vatten ska användas. Den ger också en inriktning för kommunens framtida utveckling och är vägledande vid beslut om hur den bebyggda miljön ska utvecklas och bevaras. Översiktsplanen har en viktig roll som måldokument, underlag och vägvisare för en hållbar framtid. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men är ett viktigt beslutsunderlag och vägvisare för efterföljande planering eftersom den är väl förankrad hos allmänhet och politiker.

Mönsterås kommun har tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. En översiktsplan ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Den ska dessutom redovisa grunddragen gällande användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen samt hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen är ett långsiktigt och övergripande dokument som sträcker sig till år 2040 med utblick till 2050.

1.1 Beslut och process

Alla kommuner måste enligt plan- och bygglagen (PBL) ha en aktuell översiktsplan och den ska utformas på ett tydligt och lättförståeligt sätt så att den enkelt kan användas av alla. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade den 9 juni 2020 att uppdra samhällsbyggnadsavdelningen att påbörja arbetet med en ny översiktsplan.

Processen för hur en översiktsplan ska tas fram styrs av PBL och består av flera steg i processen: samråd, granskning och antagande. När ett första förslag tagits fram beslutar kommunstyrelsen om samråd där förslaget skickas ut på remiss där synpunkter kan lämnas. Efter remissrundan sammanställs och kommenteras inkomna synpunkter samtidigt som förslaget revideras. Därefter tar kommunstyrelsen beslut om granskning och förslaget skickas återigen ut på remiss där synpunkter kan lämnas. Liksom efter den tidigare remissrundan sammanställs och kommenteras inkomna synpunkter, och förslaget kan revideras. Därefter tar kommunfullmäktige beslut om att anta översiktsplanen. När tiden för överklagan löpt ut, utan att någon överklagat eller när eventuella överklaganden prövats och avslagits, får översiktsplanen laga kraft. Då en översiktsplan inte är juridiskt bindande kan inte själva innehållet i översiktsplanen överklagas. Överklagan kan enbart ske på formella grunder, det vill säga om översiktsplanen inte har tagits fram på ett lagenligt sätt.

1.2 Tidig dialog och samråd

För att tidigt förankra och få medskick i arbetet med översiktsplanen har tidiga dialoger hållits med olika grupper i kommunen och regionen. Översiktsplanarbetet startade med fyra workshoptillfällen i kommunfullmäktige våren 2021, där politikerna deltog med att fånga viljeinriktningen i översiktsplanen. Utöver dialogen med politikerna anordnades även en liknande workshop där ett fyrtiotal tjänstemän från olika förvaltningar och avdelningar på

kommunen deltog. I oktober 2021 anordnades ett tidigt möte med Region Kalmar (inklusive Kalmar Länstrafik) och Trafikverket för att tillsammans diskutera de utmaningar och förutsättningar som kommunen står inför, framför allt gällande transportinfrastruktur. Det har även hållts dialogmöten med partigrupper inom kommunen, kommunens rådgivande organ; folkhälsoråd, tillgänglighetsråd, pensionärsråd samt näringslivsråd, barnrättsgruppen och barn och ungdomar från Parkskolan och Krungårdsskolan samt dialog med elever i årskurs 3 och 4 på Krungårdsskolan, Tillingeskolan, Fliseryds skola, Alsteråskolan, Ljungnässkolan och Mölstadskolan.

Eftersom en översiktsplan antas innebära en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning tas fram enligt miljöbalken 6 kap. 3 §. I den strategiska miljöbedömningen ingår att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Ett steg i MKB är att genomföra ett avgränsningssamråd med länsstyrelsen och berörda kommuner. Där bestäms omfattningen och detaljeringsgraden för miljökonsekvensbeskrivningen som måste tas fram. Ett avgränsningssamråd för MKB hölls med Länsstyrelsen i Kalmar län den 10 maj 2022.

Syftet med samrådet för översiktsplanen är att få ett så bra underlag som möjligt samt ge insyn i processen och möjliggöra påverkan på förslaget. Kommunstyrelsen beslutade den 6 december 2022 att godkänna samrådshandlingarna och planförslaget var föremål för samråd under perioden 26 december 2022 till och med den 5 februari 2023. Kommunen kungjorde samrådet i lokaltidningen Barometern-OT och på kommunens digitala anslagstavla den 24 december 2022, samt annonserade om samrådet via kommunens sociala kanaler. Under samrådstiden hölls allmänna möten i kommunens fem större samhällen; Blomstermåla, Fliseryd, Timmernabben, Mönsterås och Ålem. Vid samrådsmötena presenterades förslaget och deltagarna på mötet fick möjlighet att inkomma med synpunkter. Under samrådsperioden efterfrågades att ta del av fysiska handlingar i Blomstermåla och Mönsterås, vilka då tillgängliggjordes på biblioteket i respektive samhälle. Ett samrådsmöte hölls även med elevrådet på Mönsteråsgymnasiet.

1.3 Granskning

Efter att samrådet genomförts har planförslaget reviderats och kompletterats utifrån tillgodosedda synpunkter, ändrade förutsättningar, nytt kunskapsunderlag och interna diskussioner. Kommunstyrelsen beslutade den 10 oktober 2023 att godkänna det reviderade förslaget till översiktsplan för granskning. Enligt PBL ska planförslaget finnas tillgängligt för granskning under minst två månader. Granskningsperioden varade mellan den 23 oktober 2023 och 31 januari 2024 och kungjordes på kommunens digitala anslagstavla 20 oktober 2023 och annonserades i ortstidningen Barometern-OT den 23 oktober 2023. Granskningen skedde med kommuninvånare, myndigheter, grannkommuner, organisationer samt andra berörda av planförslaget och syftade till att återigen inhämta synpunkter på det reviderade förslaget.

Planförslaget har under granskningsperioden tillgängliggjorts på kommunens webbplats, där åtkomst till den interaktiva storymapen funnits. Planförslaget har också funnits tillgängligt som PDF-format på kommunens webbplats samt utskrivna kopior på tekniska förvaltningen i kommunhuset och kommunens fem bibliotek för att tillgängliggöra förslaget för alla som velat ta del av det.

Under granskningstiden har länsstyrelsen, regionen, grannkommuner, myndigheter, sammanslutningar, invånare och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget givits möjlighet att yttra sig. Alla inkomna synpunkter har sammanställts och kommenterats i detta granskningsutlåtande.

1.4 Granskningsutlåtandets struktur

Utifrån sina respektive perspektiv och intresseområden har länsstyrelsen, regionen, myndigheter, organisationer, sammanslutningar, kommuner, politiska partier, företag och privatpersoner yttrat sig kring förslaget. Samtliga yttranden återges i sin helhet följt av kommunens kommenter. Yttranden återfinns även som allmänna handlingar på kommunens tekniska förvaltning.

2. SAMMANFATTNING AV REVIDERING

Under granskningsperioden har 26 skriftliga yttranden inkommit. Förslag till ny översiktsplan har reviderats och kompletterats utifrån tillgodosedda synpunkter, ändrade förutsättningar, nytt kunskapsunderlag och interna diskussioner inför antagande. Ändringarna bedöms inte vara utgöra en väsentlig ändring, och föranleder således inte att förslaget ska granskas på nytt. Enligt PBL 3 kap. 18 § kan kommunen begära ett reviderat granskningsyttrande från länsstyrelsen om kommunen ändrat planförslaget efter granskningstiden och där länsstyrelsens yttrande till följd av ändringen helt eller delvis inte längre är relevant. Kommunen begärde ett reviderat yttrande av länsstyrelsen den 7 juli 2024, och det reviderade yttrandet inkom den 24 september 2024. Det reviderade yttrandet redovisas i detta granskningsutlåtande. Det tidigare granskningsyttrandet från länsstyrelsen finns som allmän handling att ta del av på kommunens tekniska förvaltning.

Förändringar som är av större karaktär redovisas sammanfattat i punktformat nedan, utan prioriteringsordning. Utöver dessa har redaktionella och mindre ändringar gjorts i texterna.

Ändringar på mark- och vattenanvändningskartan:

- Kommunens tre befintliga täkter för berg och morän har lagts till med användningen *Verksamheter och industri*.
- LIS-områdena Grönskog och Ålem-Ristomta har tagits bort med hänsyn till riksintresse för naturvård, Natura 2000 och höga naturvärden i områdena.
- LIS-områdenas geografiska avgränsning vid Skiren, Finsjö, Fliseryd, Århult, Skälleryd och Brotorp har justerats för att ta hänsyn till riksintresse för naturvård samt Natura 2000-områden.
- För utvecklingsområdet för sammanhängande bostadsbebyggelse vid F5, Fliseryd, har den geografiska avgränsningen minskats för att ta hänsyn till riksintresse för naturvård.
- För utvecklingsområdet för verksamheter och industri, F7, har den geografiska avgränsningen minskats för hänsyn till riksintresse för friluftsliv samt identifierade värdekärnor.
- För utvecklingsområdet för sammanhängande bostadsbebyggelse vid Å3, Ålem, har den geografiska avgränsningen minskats för att ta hänsyn till riksintresse för naturvård.

- För utvecklingsområdet för sammanhängande bostadsbebyggelse vid M6, Mönsterås, har den geografiska avgränsningen minskats.
- Utvecklingsområdena som i granskningshandling hette M10 och M11 har till antagande slagits ihop till ett utvecklingsområde, M10.
- Utvecklingsområdet för mångfunktionell bebyggelse vid M11 (M12 i granskningsversionen), har utökats något för att, under förutsättning att marken kan saneras, kunna koppla samman Ljungnäs-området och Kuggås-området med centrumfunktioner eller bostäder.
- För utvecklingsområdet för sammanhängande bostadsbebyggelse vid M13 (M14 i granskningsversionen), Mönsterås, har den geografiska avgränsningen minskats efter yttrande från fastighetsägaren.
- Påverkanszonen för klimatanpassning: havsnivåhöjning har justerats från +3,0 m över nollplan enligt medelvattennivån i RH2000 till +3,1 m för att säkerställa att aktuella riktlinjer med en planeringshorisont på 100 år efterföljs i översiktsplanen (+3,05 m över nollplan för Kalmar län)
- Två ytor för dagvattendammar som i granskningsversionen var markerade som Teknisk anläggning har ändrats till Natur och friluftsliv respektive Mångfunktionell bebyggelse, eftersom de även ingår i de senare användningarna. Detta för att inte begränsa närliggande utveckling där dagvattendammar kan integreras med närliggande bebyggelse eller natur.

Större ändringar i planbeskrivningen:

- Planbeskrivningen har kompletterats med information om kommunens tre täkter, under Mark- och vattenanvändning- *Verksamheter och industri*.
- Planbeskrivningen har kompletterats med riksintressebeskrivningar för varje föreslaget utvecklingsområde, där platsspecifika värden beskrivs och bedömning samt stöd för hur efterföljande planering behöver ta hänsyn till riksintressena beskrivs, i kapitlet *Våra fem samhällen*.
- Etiketterna på utvecklingsområdena i Mönsterås samhälle har justerats eftersom två områden slagits ihop till M10. Efterföljande etiketter har därför justerats.
- LIS-områdesbeskrivningarna har tydliggjorts avseende riksintressen, där platsspecifika värden beskrivs och bedömning samt stöd för hur efterföljande planering behöver ta hänsyn till riksintressena beskrivs.
- Kapitlet för *Riksintressen* har justerats med förtydligande i bedömningar och beskrivningar.
- Riksintresse för kulturmiljövård har justerats så att riksintressets motivering och uttryck återges i sin helhet.
- Riksintresse för kommunikationer har justerats så att rätt riksintresseanspråk beskrivs.
- Ställningstaganden kring beräknad högsta översvämningsnivå har justerats utifrån länsstyrelsens senaste rekommendation på +3,05 meter över medelvattennivån i RH 2000 för Kalmar län.
- Planbeskrivningen har kompletterats med ett förtydligande kring *Stora opåverkade områden 3* kap. 2 § MB.

- Planbeskrivningen har kompletterats i kapitlet *Miljökonsekvensnormer, risker och konsekvenser*, med en tydligare koppling till kommunens vattentjänstplan, tydligare beskrivning av dagvattenanalysen och recipientutredningen samt att handlingsplanen med strategier för dagvatten har lagts till. Detta för att förtydliga vilka åtgärder kommunen arbetar med för att säkra att MKN för vatten uppfylls.
- Planbeskrivningen har kompletterats med en beskrivning av miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten
- Ställningstagandet ”Vid kust- och vattennära planarbeten tar vi hänsyn till områden med erosions-, ras- och översvänningsrisk genom påverkanszoner avsedda för klimatanpassningsåtgärder, samt utreda markens lämplighet vid våra vattendrag inom riskområde för ras och skred” har lagts till för att säkerställa att mark som planeras i riskområden är lämplig.
- Planbeskrivningen har kompletterats med en genomförandedel i sista kapitlet för att förtydliga och sammanfatta vidare arbete för efterföljande planering
- Planbeskrivningen har kompletterats med ett kapitel för *Jordbruksmark* för att tydliggöra begreppen Väsentligt samhällsintresse, Alternativ lokalisering samt redogöra för vilka områden som anses vara brukningsvärd jordbruksmark. Kapitlet ger en tydligare vägledning med riktlinjer till efterföljande planering.
- Kapitlet *Våra fem samhällen* har kompletterats med en beskrivning och bedömning kring jordbruksmark under respektive utvecklingsområde som lokaliserats på jordbruksmark under ”Utveckling av samhället”.
- Avsnittet *Konsekvenser* i kapitlet *Miljökvalitetsnormer, risker och konsekvenser* har justerats utifrån ändringar i miljökonsekvensbeskrivningen, se nedan.

Större ändringar i miljökonsekvensbeskrivning:

- MKB har kompletterats med en tydligare bedömning av konsekvenser för riksintresse där konflikter uppstår
- MKB har justerats med beskrivning av påverkan på miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten
- MKB har kompletterats med tydligare beskrivning av översiktsplanens konsekvenser på jordbruket och jordbruksmark.
- MKB har kompletterats med en tydligare beskrivning av översiktsplanens konsekvenser gällande miljökvalitetsnormer för vatten.
- MKB, avsnitt 6.5 har formulerats om från Vatten och vattenkvalité till Vattenmiljö, som istället mer går in på påverkan på ekologisk och kemisk status på vattenförekomsterna.
- MKB kapitel 10, om den samlade bedömningen av miljöpåverkan, har justerats utifrån ovan nämnda ändringar.

3. INKOMNA YTTRANDEN

Under granskningsutlåtandet har totalt 26 yttranden inkommit.

YTTRANDEN	ANTAL
STATLIGA OCH REGIONALA MYNDIGHETER	15
2023-10-27 Sveriges geologiska undersökning (SGU)	
2023-10-30 Försvarsmakten	
2023-11-06 Luftfartsverket	
2023-11-06 Tillväxtverket	
2023-11-20 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	
2023-12-05 Energimyndigheten	
2023-12-08 Svenska kraftnät	
2023-12-08 Skogsstyrelsen	
2023-12-12 Strålsäkerhetsmyndigheten	
2023-12-13 Trafikverket	
2023-12-13 Post- och telestyrelsen	
2024-01-04 Statens geotekniska institut	
2024-01-25 Region Kalmar län	
2024-01-31 Kalmar läns museum	
2024-09-24 Reviderat granskningsyttrande, Länsstyrelsen i Kalmar län	
KOMMUNER	2
2023-11-23 Högsby kommun	
2023-12-28 Nybro kommun	
POLITISKA PARTIER	3
2024-01-31 Liberalerna Mönsterås	
2024-01-31 Vänsterpartiet Mönsterås	
2024-02-01 Kristdemokraterna Mönsterås	
FÖRENINGAR, ORGANISATIONER OCH ANDRA SAMMANSLUTNINGAR	2
2023-12-13 Svartö byalag och Nygård	
2024-01-08 Svartö byvårdsförening	
PRIVATPERSONER	4
2023-11-24 Privatperson 1	
2024-01-29 Privatperson 2	
2024-01-30 Privatperson 3	
2024-01-31 Privatperson 4	

STATLIGA OCH REGIONALA MYNDIGHETER

3.1 LÄNSSTYRELSEN- Reviderat granskningsyttrande, inkom 2024-09-24

Länsstyrelsens synpunkter – prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Mönsterås kommun har efter granskningen beaktat Länsstyrelsens tidigare synpunkter och ändrat översiktsplanen i flera delar. Många av texterna har förbättrats och förtydligats vilket är positivt. Miljökonsekvensbeskrivningen har kompletterats med tydligare beskrivning av översiktsplanens konsekvenser på jordbruket och jordbruksmark. Länsstyrelsen noterar också att flera utvecklingsområden har justerats sedan granskningen med hänsyn till andra intressen och/eller riksintressen.

Ett antal av de synpunkter som Länsstyrelsen framförde vid granskningen kvarstår dock vilket framgår nedan.

Riksintresse för kulturmiljövård (3 kap. 6 § MB)

Beträffande kulturmiljövårdens riksintressen har översiktsplanen i någon mån förbättrats sedan granskningsskedet. Redovisningen av riksintressenas värden har förtydligats och kommunen redogör tillräckligt godtagbart för hur riksintressena ska tillgodoses. Dock är ställningstagandena fortsatt vaga så att den egentliga bedömningen skjuts till framtida planering och prövningar.

I kapitlet ”Riksintressen, skyddade områden och andra värden” återges riksintressebeskrivningarnas exakta formuleringar, vilket är bra eftersom det ger en tydlig redovisning av vilka värden som konstituerar respektive riksintresse. Kapitlet är dock fortfarande otydligt avseende hur risken för påtaglig skada kan identifieras och undvikas. Länsstyrelsen påpekade i granskningsskedet att avsnittet ”Ställningstagande” borde omformuleras, vilket inte skett. Länsstyrelsen föreslog samma lydelse som för naturvårdens respektive friluftslivets riksintressen, där det uttalas att ”en konsekvensanalys utifrån riksintressebeskrivningen ska tas fram”. En sådan analys är central för att identifiera och undanröja risken för påtaglig skada. Kommunens ställningstagande att kulturmiljöutredningar och gestaltningsprogram bör tas fram vid detaljplanearbete inom riksintresseområde skyddar inte riksintressena. Sådana underlag är relevanta i många planeringssammanhang, men är normalt sett inte inriktade på det riksintressanta.

Det är bra att översiktsplanen tydligt redovisar var riksintresseområden och utvecklingsområden överlappar eller tangerar varandra, samt hur riksintressena kan tillgodoses i dessa områden. För kulturmiljövårdens riksintressen finns enbart ett sådant område i kommunen, i Ålem. Här föreslås en kulturvärdesinventering och en typ av konsekvensanalys för riksintresset i samband med efterföljande planering eller prövning. I linje med det som sagts ovan, bedömer Länsstyrelsen att åtgärden framstår som logisk och meningsfull.

Miljökonsekvensbeskrivningen behöver uppdateras och rättas på flera punkter. Bland annat återger MKB ännu fel lagtext ”... riksintresseområden ska så långt som möjligt skyddas mot

åtgärder ...”, trots att översiktsplanen rättats på denna punkt. Vidare uppger MKB att ”... inga områden som omfattas av riksintresseområde för kulturmiljö eller kulturresevat berörs av de planerade utvecklingsområdena”, medan översiktsplanen pekar på att ett utvecklingsområde i Ålem berör ett av kulturmiljövårdens riksintresseområden. Det är också oklart och förvirrande varför MKB omnämner kulturresevat och landskapsbildskydd på sida 39 i MKB:n, två skyddsformer som inte finns representerade inom kommunen. riksintresseområden ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder ...”, trots att översiktsplanen rättats på denna punkt. Vidare uppger MKB att ”... inga områden som omfattas av riksintresseområde för kulturmiljö eller kulturresevat berörs av de planerade utvecklingsområdena”, medan översiktsplanen pekar på att ett utvecklingsområde i Ålem berör ett av kulturmiljövårdens riksintresseområden. Det är också oklart och förvirrande varför MKB omnämner kulturresevat och landskapsbildskydd på sida 39 i MKB:n, två skyddsformer som inte finns representerade inom kommunen.

Länsstyrelsen vill också uppmärksamma kommunen på att översiktsplanen felaktigt uppgett att Fliseryd berörs av riksintresset för kulturmiljövård ”Alsteråns nedre delgång”.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Ställningstagandet för ”Riksintresse för kulturmiljövård” har justerats där det framgår att en konsekvensanalys behöver tas fram för att säkerställa att riksintresset inte riskerar påtagligt skadas.

Översiktsplanens miljökonsekvensbeskrivning har inför antagande rättats i de avsnitt som länsstyrelsen uppmärksammat gällande kulturmiljöer. Kommunen har också korrigerat beskrivningen så att rätt riksintressen beskrivs för Fliseryd.

Riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § MB

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen har lagt till ett utvecklat övergripande ställningstagande för områden av riksintresse för naturvård med följande lydelse: ”Vid framtagande av planer och program ska en konsekvensanalys upprättas där det framgår om en åtgärd kan medföra påtaglig skada på riksintresset för naturvården. Riksintessebeskrivningen ska utgöra underlag i bedömningen”.

Länsstyrelsen ser inget hinder med denna hantering ovan men behöver påtala att översiktsplanens slutliga konsekvenser för riksintressena inte kan bedömas i detta skede. Hur riksintressena tillgodoses kvarstår alltså att följa upp i efterföljande prövningar.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Synpunkten noteras.

Utvecklingsområden inklusive LIS-områden och MKN för vatten

Länsstyrelsen är positiv till att kommunen, efter granskningen har justerats LIS-områdenas geografiska avgränsning vid Skiren, Finsjö, Fliseryd, Århult, Skälleryd och Brotorp för att ta hänsyn till riksintressen. Länsstyrelsen vill dock här vara tydlig med att lämpligheten av

exploatering i flertalet av översiktsplanens utvecklingsområden, som exempelvis vid LIS-området Århult och Fliseryd inte slutligt kan bedömas förrän i kommande detaljplaner eller tillståndsansökningar. Det gäller i synnerhet de LIS-områden där kommunen själv pekar på detta genom potentiella konflikter med riksintressen inklusive Natura 2000-område. Länsstyrelsen vill till detta lägga säkerhetsaspekter genom det faktum att några av LIS-områdena, åtminstone delvis tycks sammanfalla med svämytor invid Alsterån.

Länsstyrelsen bedömer vidare att det framgår med stor tydlighet att områden som pekas ut som LIS-områden i översiktsplanen hyser mycket stora värden/skyddsvärden, men det saknas fortfarande beskrivningar/motiveringar av hur miljö kvalitetsnormerna ska uppnås. Kommunen har också valt att använda sig av den generella meningen: ”Dagvattenhanteringen för området måste säkerställa att miljö kvalitetsnormer för vatten i X efterföljs”.

Länsstyrelsen kan se att det stämmer att kommunen har skrivit till delar som rör miljö kvalitetsnormer för vatten och dagvatten, men gör bedömningen att den tillagda texten fortfarande inte har tagit klivet från att redogöra för vad som ska uppnå till hur kommunen planerar att uppnå miljö kvalitetsnormerna. Länsstyrelsen bedömer tyvärr inte att kommunen har beskrivit det som framfördes tillräckligt tydligt och med underbyggda motiveringar i sin komplettering.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Synpunkterna noteras. De LIS-områden som pekats ut i översiktsplanen är strategiskt utpekade i attraktiva lägen som kan bidra till en landsbygdsutveckling vid strandnära lägen. Kommunen gör bedömningen att det inom ramen för översiktsplanen pekats ut lämpliga LIS-områden som behöver utredas vidare i efterföljande planering. Mönsterås kommun delar länsstyrelsens synpunkt att LIS-områden behöver utredas ytterligare i detalj i efterföljande planer, lov- och tillståndsprövning för att säkerställa och utesluta konflikter med bland annat riksintressen och Natura 2000. För att säkerställa att riksintressen och Natura 2000-områden inte riskerar att ta påtaglig skada av föreslagna områden behöver en konsekvensanalys göras i efterföljande planering för att säkerställa att marken är lämplig till ändamålet. Detta framgår i planförslaget.

För att säkerställa att miljö kvalitetsnormer ska uppnås vid exploatering behöver en dagvattenutredning utredas bland annat flödesberäkningar, föroreningsberäkningar, skyfallsanalyser och geologiska förhållanden för att kunna föreslå vilka åtgärder som krävs för att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna ska uppnås. Det kan alltså variera beroende lokala förutsättningar på en plats vilka åtgärder som krävs. Till översiktsplaneförslaget har en övergripande analys gjorts för hela kommunen, Dagvatten- risk- och sårbarhetsanalys (WSP 2022). Denna tillsammans med handlingsplanen i kommunens vattentjänstplan utgör de breda verktygen för att uppnå miljö kvalitetsnormerna, och som säkerställs genom ställningstaganden för dagvattenhantering i översiktsplanen. Därför har meningen ”Dagvattenhanteringen för området måste säkerställa att miljö kvalitetsnormer för vatten i X efterföljs” lagts till för respektive utvecklingsområde eftersom framtida dagvattenhantering måste utredas utifrån de specifika lokala förutsättningarna för respektive område. Därefter kan åtgärder föreslås som säkerställer att MKN för vatten uppnås.

Miljöbedömning

Kommunen anger under rubriken ”Vatten och vattenkvalité” att aspekten avgränsas till att hantera översiktsplanens påverkan på miljö kvalitetsnormerna för vatten. Som Länsstyrelsen

tidigare påpekat kan miljökonsekvensbeskrivning för vatten vid sidan av vattenkvalitet också innefatta hydromorfologiska kvaliteter och kvalitetsfaktorn morfologisk regim med parametrar som exempelvis berör vattenområdenas närområden och deras exploateringsgrad. Detta behandlas fortfarande inte alls i miljöbedömningen vilket får anses vara en kvarvarande brist.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Synpunkten noteras. Miljökonsekvensbeskrivningen har justerats i avsnitt 6.5 Vattenmiljö, som tar upp planförslagets påverkan på ekologisk och kemisk status på vattenförekomster, med information om påverkan och förändringar på hydromorfologiska kvaliteter och kvalitetsfaktorn morfologisk regim.

LÄNSSTYRELSENS RÅDGIVANDE SYNPUNKTER – övriga allmänna intressen

Grönområden

Till stor del så kvarstår länsstyrelsens yttrande sedan samrådsförslaget. Generellt så har kommunen en bra ansats i texten om grönstruktur och rekreation kopplat till tätorterna där man uttalar att man vill utveckla de boendes livsmiljö och bidra till rekreativsmöjligheter, biologiska värden, välmående och hälsa. Däremot så framgår det inte i kartmaterialet hur den utvecklingen ska ske, utan tvärt om så minskar den tätortsnära grönskan där till förmån för bostadsbyggande och kvarvarande lite större grönområden hamnar något längre från centrum.

Fortsatt saknas en tydlig prioritering av natur och friluftsområden. På flera platser används ordval som ”verkar för” och ”bör finnas” kopplat till natur i boendemiljö i stället för att peka ut en tydlig utveckling av värdena. Kartmaterialet visar var det finns värden, men inte hur man vill jobba och utveckla dem framåt.

För att det ska säkerställas behöver det finnas en god kunskap om nuvarande värden, intressen och aktivitetsmönster och att detta framgår i kartmaterial som ligger till grund för prioritering av mark- och vattenanvändning. För att kunna göra hållbara prioriteringar behöver samtliga intressen kunna avvägas i en gemensam kartbild. Till stöd för arbetet med friluftslivsvärden har Naturvårdsverket tagit fram vägledningarna kartläggning av befintliga friluftslivsvärden och kommunala friluftslivsplaneringen. Utöver prioriteringar i den egna kommunen är det givetvis viktigt med god samordning kring dessa frågor med grannkommuner då värden kopplat till natur, kultur och friluftsliv ofta går över kommungränser.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Översiktsplanen är tydlig med visionerna och de övergripande strukturerna för grönområden, men är också transparent i att kommunen saknar en grönstrukturplan. Ett sådant dokument, som föreslås vara ett tematiskt tillägg till översiktsplanen, skulle på ett mer detaljerat och analytiskt sätt kunna redogöra för grönområden i stort samt ha tydliga ställningstaganden kopplade till hur kommunen kan utveckla grönbåa värden. I en grönstrukturplan kan en tydlig kartläggning göras som därefter kan ligga till grund till revideringar av mark- och vattenanvändningskartan eller när en ny översiktsplan tas fram.

I utvecklingsinriktningen för Natur och friluftsliv finns de övergripande visionerna samt beskrivningen av att flera av kommunens natur- och friluftsområden delas med grannkommunerna som förutsätter god dialog och samordning.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen konstaterar att översiktsplanen sedan samrådet i flera avsnitt konkretiserats om hur kulturmiljövärden kan och ska tas tillvara, vilket är bra. Det gäller bland annat orternas värdefulla kulturmiljöer och ambitionen att ta fram inventeringar som pekar ut värdefull bebyggelse, samt gestaltungsprogram vid mer omfattande detaljplaner i Mönsterås. Det framgår även om orterna delvis sammanfaller med något av kulturmiljövårdens riksintresseområden.

Länsstyrelsen menar dock att kulturmiljöaspekten kunde ha integrerats tydligare i översiktsplanens strategier. Ett varsamt återbruk av historiska byggnader och infrastruktur kan främja såväl ”Prioritera en bra livsmiljö i hela kommunen” som ”Möjliggöra en hållbar och grön framtid”. Ombyggnadsalternativet hade kunnat lyftas som en utvecklingsstrategi avseende bostäder och annan bebyggelse.

Avsnittet ”Kulturhistoriskt värdefulla miljöer” borde inte enbart omfatta de miljöer som är utpekade enligt PBL 8 kap § 13, utan kompletteras med de byggnadsmiljöer som skyddas av kulturmiljölagen (byggnadsminnen, kyrkliga kulturminnen) samt miljöer som utpekas i kommunens kulturminnesprogram.

Angående fornlämningar på sidan 163 så lämnas anvisningar om att ”fornlämningar med lokalisering som förstärker förståelsen eller upplevelsen av olika historiska strukturer eller tidsskeden har en särskild betydelse”. Länsstyrelsen anser att ansatsen att stärka förståelse och upplevelsen av kulturlandskapet genom översiktsplanen som verktyg är väldigt bra. Kunskapen om fornlämningar, tillsammans med övriga kulturmiljövärden i landskapet skapar förståelse och strategiska val för att stärka kommunens utveckling på ett hållbart sätt. Det krävs dock en landskapsanalys för att tydligt peka ut vilka dessa fornlämningar och fornlämningsområden är för att göra detta tydligt för kommunens egna planhandläggare och kommuninvånare. Ett kulturmiljöprogram bör därför också innehålla en sådan beskrivning och analys. Myndigheten vill också förtydliga här att beställningar av arkeologiska åtgärder görs av länsstyrelsen.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Kulturmiljöaspekten har lagts till i översiktsplanens strategi ”Prioritera en bra livsmiljö i hela kommunen” samt i utvecklingsinriktningen för bebyggelse. Byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen har egna underrubriker under ”Kulturhistoriskt värdefulla miljöer” där dessa beskrivs.

Kommunen tar med sig länsstyrelsens synpunkter om landskapsanalys inför framtagandet och arbetet med ett nytt kulturmiljöprogram.

Social hållbarhet

Bra att dialoger förs med barn och ungdomar i kommunen, men det behöver framgå på vilket sätt barn och unga röster tas om hand, på vilket sätt det får effekt för hur planering och insatser. Annars riskerar barnkonventionen reduceras till skendemokrati. Det är viktigt att fundera över vilka barn och ungdomar som man når (representation/särskilda grupper).

Länsstyrelsen önskar i högre grad en analys av sociala konsekvenser och analyser av kartläggning och statistik kring särskilt utsatta grupper. Vilka är de, och vilka insatser tänker vi att samhällsplanering kan bidra till att utjämna ojämlika villkor? I översiktsplanen hänvisas till ”svaga” grupper när det gäller bostadsförsörjning. Här önskar länsstyrelsen ett annat språkbruk som fokuserar på villkor och privilegier som skapar en utsatthet mer än att gruppen är svag.

Generellt är översiktsplanen könsblind, det finns jämställdhetsperspektiv och könsuppdelad statistik när det gäller folkhälsa och pendling men för att i högre grad utveckla ett jämställdhetsperspektiv så vore det bra med analys av befolkningsstatistik och villkor för kvinnor och män, pojkar och flickor att leva ett gott liv i Mönsterås kommun. Även brottsförebyggande perspektiv behöver kopplas till aspekter av jämställdhet. Mål 10 är ett prioriterat mål som behöver kompletteras med Mål 5 för att i högre grad få effekt för livsvillkor för kvinnor och män.

Länsstyrelsen uppfattar också en viss otydlighet på vilket sätt ortsanalyserna har påverkat underlaget. Länsstyrelsen uppfattar att översiktsplaneringen saknar tydliga kopplingar mellan insatser och trygghetsmätningar och dialoger, till exempel polisens trygghetsundersökning och nationell trygghetsundersökning. Dessa undersökningar är ett bra komplement till dialoger som de som ägt vid ortanalyserna.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. Kommunen har i stället för begreppet ”svaga grupper” justerat det till ”särskilda grupper” i enlighet med Boverkets definition kring särskilda grupper vid bostadsförsörjning.

Grön infrastruktur

Kommunen pekar ut viktiga gröna stråk i sitt förslag. Områden längs kusten och längs Alsterån och Emån pekas ut som viktiga för den gröna infrastrukturen vilket är positivt. Norra delen av kommunen är utpekad som Sjölandskapet. Här pekas våtmarksområdena kring Idhultesjön och Älmten ut som viktiga naturområden. Det är positivt att man på detta sätt pekar ut några av kommunens främsta fågelsjöar.

Sammantaget så har hela det område som pekas ut som Sjölandskapet stora värden för främst våtmarker, barrskog och lövskog. Området är även viktigt för friluftslivet i kommunen. Här finns fina fiskevatten och flera badsjöar, fina fågellokaler, möjligheter till paddling, mountainbike och vandring. Här finns möjlighet för kommunen att ha ett attraktivt friluftsområde med en känsla av orördhet. Detta bör man ha med i analysen inför den kommande vindbruksplanen – Sjölandskapet är kommunens främsta skogsområde med en orörd karaktär.

Även ett område kring Stenbäckesjön och Stensjön pekas ut. Detta område borde utvidgas både norrut och söderut. Norr om Stensjön ligger ett par av kommunens större värdekärnor

för barrskog och dessa borde vara med i det utpekade området. Området borde även förlängas söderut längs Bosjön, Höckhult och Vrånge göl där det finns våtmarksvärden identifierad av Våtmarksinventeringen (VMI). Det vore värdefullt att stärka de gröna sambanden söderut från detta område ner till området kring Grönskog vid där vi har några av landets högsta naturvärden knutna till våtmarker och sötvatten.

Ett område som inte pekas ut som viktigt för sina naturvärden är området kring Sibbetorp och Ramshult. Här finns ett stort antal värdekärnor för främst ädellövskog och gräsmarker som ingår i den stora värdetrakten Allgunnen som har sin tyngdpunkt i Högsby kommun. Utanför kommungräns, kring Långemåla och Värlebo finns ytterligare värdefulla områden. Detta område – från Barnebosjön i nordostlig riktning mot Ekhults gård är lämpligt att arbeta med om man vill knyta ihop naturen kring Alsterån med naturen kring Emån. Här är det extra viktigt med samverkan mellan kommunerna.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. Kommunen tar med sig länsstyrelsens synpunkter inför kommande arbete med en grönstrukturplan.

Kartunderlag

Kartorna fungerar generellt bra i kartberättelsen. Däremot är ett övergripande problem med webbkartorna fortfarande att det är lätt att missta flera av skikten för att vara tända, om man inte har övergripande grupper tända. Det går fortfarande att zooma in i en närmare skala där utvecklingsområden och övriga lager inte visas, vilket är en källa till missförstånd. Antingen bör lagren visas även i denna skala eller, om lagren inte har kvalitet att visas så inzoomade, så bör möjligheten att zooma in begränsas.

Karta Vattentjänstplan – Det är mycket bra att kartor som visar avrinningsområden samt statusklassningar enligt miljökvalitetsnormer för vatten har tillkommit. De olika avrinningsområden har dock ett otydligt utseende jämfört med övrig information och skulle behöva justeras i ton.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

De interaktiva kartorna som visas i översiktsplanen visar de lager som är förinställda för att relevant information som är kopplad till texten ska visas. Därefter finns möjlighet att själv tända och släcka lager om man vill jämföra data.

Kommunen är medvetna om problematiken med att kartan släcks vid inzoomning. Det verktyg som kommunen använder sig av till karttjänsten i översiktsplanens Storymap är dessvärre begränsad i tekniska lösningar kring att låsa inzoomningen.

Kartan med avrinningsområden har justerats för att tydligare visa avgränsningarna till de olika områdena.

3.2 REGION KALMAR LÄN, inkom 2024-01-25

Region Kalmar län bedömer att framförda synpunkter under samrådsskede har tillgodosetts och har därför ingenting ytterligare att erinra.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras.

3.3 ÖVRIGA MYNDIGHETER

SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING inkom 2023-10-27

SGU noterar även att täkter inom kommunen inte utvisas i plankarta (tex. som ett kartlager inom mark- och vattenanvändning eller verksamheter och industri. Täktverksamhet eller materialförsörjningsaspekter nämns ej heller i texten. Täktverksamhet kan medföra avsevärd omgivningspåverkan och konkurrera med annan markanvändning, samtidigt som verksamheten kan vara av stor vikt för att leverera material för samhällsbyggande. Därför kan det vara relevant att specifikt redovisa sådan verksamhet inom samhällsplanering.

Efter begäran om reviderat granskningsyttrande från länsstyrelsen, har dessutom följande yttrande från SGU inkommit till kommunen 2024-09-24:

Det är positivt att översiktsplanen tar upp olika riskfaktorer inom samhällsplanering på ett bra sätt samt åtminstone nämner täktverksamhet inom kommunen och begreppet materialförsörjning i plantexten. Att kommunen erbjuder ett online-GIS är mycket bra och en sådan interaktiv karta har många fördelar gentemot en pdf-publikation då den möjliggör jämförelse av olika lager. Dock ger varken onlinekartan samt planhandlingens pdf-kartor möjlighet att bedöma avsedd markanvändning fullt ut, exempelvis lämplighet av placering av LIS-områden i förhållande till översvämningsrisk och markbeskaffenhet (som kan medföra erosions-, skredrisk mm.).

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. Kommunens tre tillståndspliktiga täkter har lagts till i mark- och vattenanvändningskartan, och kompletterande beskrivning av täkterna i översiktsplanens planbeskrivning.

Planförslagets interaktiva karta har möjlighet att tända och släcka lager, där både mark- och vattenanvändningskartan och LIS-områden kan tändas samtidigt som lager för risker och sårbarhet just för att kunna göra analyserna vid bedömningen av markens lämplighet.

FÖRSVARSMAKTEN, inkom 2023-10-30

Försvarsmakten avstår i detta fall från att yttra sig gällande översiktsplanen.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras.

LUFTFARTSVERKET, inkom 2023-11-06

LFV har i egenskap av sakägare för CNS-utrustning inget att erinra mot översiktsplanen.

Detta yttrande gäller på utfärdandedatum. LFV förbehåller sig rätten att revidera yttrandet vid ny prövning om regelverk gällande störningar på CNS-utrustning förändras, eller om ny CNS-utrustning etableras i hindrets närhet.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras.

TILLVÄXTVERKET, inkom 2023-11-17

Tillväxtverket har inga synpunkter i ärendet avseende granskningshandling för översiktsplan Mönsterås kommun.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras.

MYNDIGHETEN FÖR SAMHÄLLSSKYDD OCH BEREDSKAP, inkom 2023-11-20

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) hänvisar till myndighetens tidigare remissvar som lämnades vid samråd.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras.

ENERGIMYNDIGHETEN, inkom 2023-12-05

Energimyndigheten ser positivt på kommunens ambition att ta fram ett tematiskt underlag för vindkraft som komplement till översiktsplanen och att underlaget väntas innehålla lämpliga lokaliseringsområden. Som nämnts tidigare i processen behöver temaunderlaget beröra både land- och havsbaserad vindkraft samt fokusera på lösningar för samexistens mellan olika intressen. Det tematiska arbetet vinner på att det sker ett samarbete mellan närliggande kommuner, region och länsstyrelse. I arbetet uppmantras kommunen att ta stöd i den nationella strategin för en hållbar vindkraftsutbyggnad som getts ut av Energimyndigheten och Naturvårdsverket.

Vad gäller riksintresset för vindbruk som är beläget inom kommunen är det bra att prioriterade områden för natur och friluftsliv områden har anpassats för att inte hamna i konflikt med riksintresset. Resonemanget kring hur andra riksintressen relaterar till riksintresset för vindbruk skulle kunna utvecklas för att bidra till ökad förståelse kring samexistens och eventuella målkonflikter. Energimyndigheten är även positiv till att en energi- och klimatstrategi ska tas fram/aktualiseras enligt förslaget. Enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska varje kommun ha en aktuell energiplan. Det framgår inte tydligt av förslaget om det finns någon energiplan idag eller om den kommande energi- och klimatstrategin kommer innebära att lagkravet gällande energiplan uppfylls. Många av de delar som anges som innehåll i energi- och klimatstrategin tyder på det, men det skulle kunna bli tydligare.

En energiplan är ett viktigt verktyg för att knyta ihop såväl mål på nationell och regional nivå som den regionala energistrategin med lokala förutsättningar och prioriteringar när det gäller energifrågor. Energiplanen bör sedan kopplas till den fysiska planeringen eftersom frågorna, precis som förslaget har identifierat, hänger ihop. En energiplan kan även tas fram som ett tillägg till översiktsplanen. För mer information, vägledning och goda exempel om energiplanering läs under Lagen om kommunal energiplanering på Energimyndighetens webbplats. Energiplanen är ett lagkrav och såväl energi- och klimatstrategin som tematiskt underlag för vindkraft är viktiga underlag för att kunna fatta välinformerade beslut om kommunens utveckling. Eftersom många strategiska dokument räknas upp i listan över fortsatt arbete med fördjupningar på s. 15 i PDF-dokumentet samtidigt som en god planering är beroende av att dessa underlag finns på plats är det önskvärt att kommunen anger när i tiden de olika dokumenten kommer att tas fram.

Efter begäran om reviderat granskningsyttrande från länsstyrelsen, har dessutom följande yttrande från Energimyndigheten inkommit till kommunen 2024-09-24:

Energimyndigheten konstaterar att det i granskningsförslaget inte skett några ändringar i de delar som berör energi. Energimyndigheten ser fortsatt positivt på att kommunen står fast vid att de ska ha aktuell energiplan och vindbruksplan. I övrigt har Energimyndigheten inga synpunkter att redovisa.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. Planbeskrivningen har kompletterats med ett förtydligande kring energiplanen samt ett kapitel för genomförande där det vidare arbetet listas och prioriteras.

SKOGSSTYRELSEN, inkom 2023-12-08

Skogsstyrelsen har tidigare yttrat sig till Länsstyrelsen avseende förslag till ny översiktsplan för Mönsterås kommun. Skogsstyrelsen har inga ytterligare synpunkter utöver de som framgår av tidigare yttrande daterat 2023-02-13 och hänvisar därför till detta.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras.

SVENSKA KRAFTNÄT, inkom 2023-12-08

Svenska kraftnät ser positivt på att översiktsplanen har synliggjort 400 kV-ledningen som går genom kommunen i mark- och vattenanvändningskartan och att information om den planerade ledningen har inkluderats i texten.

För att säkerställa att transmissionsnätet beaktas behöver det också tydligt framgå i teckenförklaringen i kartunderlagen att ledningen tillhör transmissionsnätet för el med en spänningsnivå på 400 kV. Översiktsplanen behöver kompletteras i det avseendet.

För information har Svenska kraftnäts Systemutvecklingsplan 2022-2031 utgått och ersatts av Nätutvecklingsplan 2024-2033, som ska så tydligt som möjligt presentera hur utbyggnaden av transmissionsnätet behöver se ut fram till år 2045 utifrån dagens kända planer för att uppnå målen i energiomställningen.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. Kommunen följer Boverkets ÖP-modell 2.1, och där ingår energiförsörjning inklusive kraftledningar under användningen "Teknisk anläggning". Klickar man på ytan för kraftledningen så framgår det tydligt att den tillhör transmissionsnätet för el, och har en spänningsnivå på 400 kV. Informationen finns också i översiktsplanens planbeskrivning, under Mark- och vattenanvändning- Teknisk anläggning. Kommunen ser därför ingen anledning att komplettera översiktsplanen ytterligare.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN, inkom 2023-12-12

Elektromagnetiska fält:

På sidan 21 i ”Översiktsplan del 2 – Kusten” och på sidan 45 i ”Översiktsplan del 3 – Inlandet” anges det att ”Huruvida den elektromagnetiska strålningen från högspännings-ledningar är hälsovådlig eller inte, är inte utrett.”. SSM:s vill här framföra att ett flertal studier gällande eventuella samband mellan magnetfält från kraftledningar och barnleukemi har genomförts. I flera studier förekommer ett samband om förhöjd risk för barnleukemi, dock har inget orsakssamband kunnat påvisas. SSM anser att en kortare redovisning av forskningsläget bör finnas med i översiktsplanen.

Den elektromagnetiska strålmiljön kan påverkas kring kraftledningar och transformatorstationer. Elektriska fält avskärmas bra av vegetation och byggnadsmaterial och orsakar därför inte betydande fält inomhus. Magnetfält avskärmas däremot inte på samma sätt, yttre källor kan signifikant höja magnetfältsnivån inomhus. SSM anser att man bör redovisa magnetsfältsnivåer vid placering av nya elektriska anläggningar där magnetfälts-nivån förväntas bli förhöjd, särskilt bör man vid planeringen beakta teknikval och placering för att begränsa barns exponering för magnetfält. Det gäller också vid exploatering nära järnväg. Det är sedan Miljöbalken som ska beaktas när det görs en bedömning av olika alternativ och eventuella behov av exponeringsbegränsande åtgärder. SSM har informationsmaterial om magnetfält och hälsorisker som det kan vara bra att ta del av

Radon:

Vid nybyggnation gäller Boverkets gränsvärde (BBR 2011:6) som är 200 Bq/m³, uttryckt som årsmedelvärde. Vid befintlig bebyggelse gäller referensnivå som anges i Strålskydds-förordningen (SFMFS 2018:506). SSM vill dock betona att även under denna referensnivå ska fastighetsägaren optimera strålskyddet genom att vidta åtgärder så att radonhalten hålls så låg som det är möjligt och rimligt i enlighet med Strålskyddslag (2018:396). Det kan vara av värde att samla information och hänvisningar till regelverk om radon i översiktsplanen, så att man vid samhällsplaneringen har det på ett ställe.

Ultraviolet (UV-)Strålning:

Samtliga cancerformer som har koppling till UV-strålning har ökat i Sverige det senaste decenniet, och områden i de södra delarna av Sverige och i synnerhet kustområden har större hudcancerincidens. Resonemang kring UV-strålning är viktiga vid samhällsplanering för att på sikt bidra till ett minskat antal hudcancerfall. Eftersom exponering i barndomen anses spela en särskild roll bör man planera utemiljöer där barn vistas, exempelvis kring skolor och förskolor, så att det blir en variation vad gäller områden med sol och skugga. Information som finns på SSM:s hemsida kan användas som ett stöd för kommuner och andra inför planering av skolgårdar, förskolegårdar och parker.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. Strålsäkerhetsmyndigheten refererar till kommunens gällande översiktsplan från 2006, och inte till det nu aktuella planförslaget. I förslag till ny översiktsplan kompletterades planbeskrivningen till granskningen, där

Elektromagnetiska fält har en egen underrubrik under Miljö kvalitetsnormer, risker och konsekvenser- Hälsa och säkerhet. I kapitlet finns ett resonemang att elektromagnetiska fält kan utgöra en potentiell hälsorisk för människor. Även Ultraviolet strålning har en egen underrubrik i kapitlet.

POST- OCH TELESTYRELSEN, inkom 2023-12-12

Post- och telestyrelsen har skickat ett längre generellt yttrande med information om vägledning och information vid framtida genomförande eller detaljplanering. Därför redovisas inte yttrandet i sin helhet.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras.

TRAFIKVERKET, inkom 2023-12-13

Riksintressen

Trafikverket noterar att Mönsterås kommun kompletterat handlingarna med ett utvecklat resonemang om riksintressen kommunikationer enligt 3 kap. 8§ miljöbalken. Trafikverkets samrådsyttrande innehöll information om de 20220926 beslutade riksintressena kommunen, behöver revidera översiktsplanen så att rätt anspråk redovisas.

Kommunens ställningstagande kring riksintresse kommunikationer att de så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller nyttjandet av dem bör utvecklas för de områden där andra markanspråk kommer nära inpå. Exempelvis redovisas markanspråk för bebyggelse alldeles intill E22 ett resonemang om vad hänsyn innebär kan med fördel adderas.

Synpunkter

Den avsiktsförklaring som tecknades 2020 var gällande i det fall åtgärden inrymdes i nationell plan för transportinfrastrukturen 2022-2033. Eftersom ingen åtgärd för genomfart Mönsterås finns med ska avsiktsförklaringen inte anses gällande. Trafikverket anser att alla parter, kommun, Region och Trafikverk, genom dialog och samverkan ska arbeta för att långsiktigt nå den målbild som avsikten tecknade. Trafikverket vill understryka vikten av stegvis nå förbättringar i avvaktan på en större åtgärd och att stöd för detta med fördel kan finnas med i översiktsplanen.

Trafikverket ser gärna att kommunen inleder arbetet med att bli väghållningsmyndighet och definierar ett kommunalt väghållningsområde i linje med de utvecklingsplaner som översiktsplanen redovisar. I arbetet med exempelvis utbyggnad av gång och cykelvägar men också vid planläggning är det en stor fördel att väghållningen är ändamålsenlig.

Övrigt

Trafikverket anser fortsatt att ambitionsnivån är rimlig och översiktsplanen väl speglar kommunens förutsättningar och roll i en större geografi. Vad som däremot fortsatt efterfrågas är

kommunens syn på hur översiktsplanen avses att genomföras.

Efter begäran om reviderat granskningsyttrande från länsstyrelsen, har dessutom följande yttrande från Trafikverket inkommit till kommunen 2024-09-24:

Trafikverket har inget ytterligare att erinra än vad som framgår av granskningsyttrande där ett förtydligande kring riksintresse efterfrågades. Kommunen har dock fortfarande inte angett hur avvägningar mellan olika intressen ska göras, Trafikverket gör där med bedömningen att kommunikationer ska tillgodoses och prioriteras eftersom detta anspråk anges som viktigt och är i översiktsplanen angett som såväl en utvecklingsstrategi som ett mellankommunalt intresse.

Ett förtydligande har gjorts att avstånd om 50 respektive 30 meter ska hållas mellan infrastruktur och tillkommande bebyggelse.

Trafikverket har också efterfrågat kommunens stöd för infrastrukturåtgärder på kort sikt vilket har betydelse för hälsa och säkerhet i väntan på större investeringar så som trafikplatser.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Avsnittet "Riksintresset för kommunikationer" har uppdaterats så att översiktsplanen hänvisar till Trafikverkets senast beslutade riksintressena för transportinfrastruktur. Riksintressebeskrivningen har även justerats så att det är tydligt att riksintresset ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller nyttjandet av dem. Planhandlingarna har också uppdaterats med riktlinjer som beskriver på vilket sätt hänsyn ska tas.

Gällande infrastrukturåtgärder på kort sikt för E22 genom Mönsterås samhälle i avvaktan på större åtgärder så är kommunen positiva till samtliga förbättringsåtgärder som på kort sikt bidrar till en säkrare trafikmiljö för samhällets oskyddade trafikanter. Men de kortsiktiga åtgärderna får inte ske på bekostnad av de långsiktiga visionerna för E22 och Mönsterås samhälle. Därför har kommunen valt att inte föreslå de kortsiktiga åtgärderna i översiktsplanen, utan vill fortsatt verka för den långsiktiga visionen och intentionen för genomfart Mönsterås.

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT, inkom 2024-01-04

SGI har under samrådsskedet yttrat sig, (2023-02-24 dnr 5.1-2301-0023) och då föreslagit vissa förtydliganden i planen exempelvis att det ska framgå i text att det finns flera riskområden inom kommunen, källhänvisning samt kopplingen mellan översvämningsskydd och markstabilitet. Tidigare framförda synpunkter har till stor del hanterats och SGI bedömer att översiktsplanen på ett bra sätt beskriver kommunens strategier för att hantera ras, skred och erosion. Dock kvarstår rekommendationen om att i beskrivning av översvämningsskydd (sidan 178 i planen) kort beskriva vilken inverkan översvämningssvallar kan ha på exempelvis släntstabilitet.

I övrigt har SGI inga ytterligare synpunkter på planförslaget.

Efter begäran om reviderat granskningsyttrande från länsstyrelsen, har dessutom följande yttrande från SGI inkommit till kommunen 2024-09-24:

SGI har yttrat sig två gånger (samråd 2023-02-24 dnr 5.1-2301-0023 och granskning 2024-01-04 dnr 5.1-2310-1303). Sammanfattningsvis ansåg SGI att översiktsplanen på ett bra sätt hanterade geotekniska stabilitetsfrågor i den strategiska planeringen. De förslag om förtydliganden som lämnades i vårt yttrande kring kopplingen mellan stabilitet och skyddsvallar har hanterats.

SGI har inga ytterligare synpunkter på planförslaget.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. Planhandlingarna har kompletterats med information att vallar kan ha påverkan på stabiliteten i slänt, och att utredningar bör tas fram om alternativet med översvämningvallar blir aktuellt.

KALMAR LÄNS MUSEUM, inkom 2024-01-31

Kalmar läns museum (KLM) har översiktligt studerat granskningsförslaget till ny översiktsplan (ÖP) för Mönsterås kommun. Fokus har legat på de delar som rör kulturmiljöfrågor. På boverkets hemsida går det att läsa följande gällande kulturmiljön i samband med framtagandet av en översiktsplan:

”I arbetet med en översiktsplan ska, liksom vid all planläggning, hänsyn tas till stads- och landskapsbilden liksom platsens natur- och kulturvärden. Värdena hos särskilt värdefulla bebyggelseområden ska skyddas.

Av en översiktsplan ska det framgå hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Områden samt fysisk miljö i övrigt som på grund av sina kulturvärden har betydelse från allmän synpunkt ska enligt miljöbalken så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada deras värden. I översiktsplanen ska kommunen redovisa hur man avser att tillgodose detta krav.”

Efter granskningen vill KLM lämna följande synpunkter och förslag:

- Översiktsplanen är lättillgänglig med relativt korta texter och har ett fint bild- och kartmaterial.
- I inledningen presenteras kommunens vision och de fyra strategier som ska visa vägen framåt. KLM föreslår att strategin ”Prioritera en bra livsmiljö i hela kommunen” kompletteras med aspekter som handlar om värdet av att inkludera kultur, kulturarv och kulturmiljöer i utvecklingen av kommunen. Dessa aspekter bidrar exempelvis till hälsa, identitet, trygghet och upplevelser.
- KLM ser mycket positivt på att kommunen har som intention att uppdatera kulturmiljöprogrammet, som idag är föråldrat. Det är också mycket positivt att kommunen vill ta fram ytterligare rapporter rörande kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer för Fliseryd, Ålems stationssamhälle och Blomstermåla. Med ovan beskrivna två av sju intentioner som avslutar den inledande sammanfattningen föreslår KLM att det i sammanfattningen även nämns något om kulturvärden och kulturmiljöer som tillgångar och kvaliteter för utveckling.
- I kapitlet ”Kommunen idag” finns ett bra avsnitt om landskapet och kulturmiljöerna som beskriver det som är utmärkande för Mönsterås kommun. Det görs också bra ställningstaganden

om hur kulturvärden ska tillvaratas i utvecklingen och ses som en tillgång. Det vore positivt om detta även följdes upp i avsnittet ”Förutsättningar och utmaningar”, t ex genom att justera rubriken ”Natur och friluftsliv till” ”Natur- /kulturmiljöer och friluftsliv”. På så vis synliggörs att naturmiljöer och kulturmiljöer ofta är tätt sammanlänkade företeelser. Samma synpunkt vill KLM framföra gällande Kapitlet ”Mark- och vattenanvändning” där kulturmiljöer och kulturvärden gärna får synliggöras ytterligare i avsnittet om Natur- och friluftsliv, bland annat genom rubriksättningen.

- I kapitlet ”Mark- och vattenanvändning” görs ställningstaganden kring bebyggelse. Här skulle det passa att lyfta in en punkt om varsamhet vid ändringar och tillvaratagande av kulturvärden i befintlig bebyggelse och befintliga bebyggelseområden.
- KLM menar att det är mycket positivt att de redan framtagna rapporterna gällande kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer för Timmernabben, Ålems kyrkby och centrala Mönsterås lyfts fram som viktiga underlag för bygglovshantering, detaljplaner mm i kapitlet ”Våra fem samhällen”.
- Bland globala, nationella, regionala och kommunala mål noterar KLM särskilt att politik för gestaltad livsmiljö tas upp, vilket är positivt. Här skulle med fördel kunna nämnas hur rapporterna om kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer i Timmernabben, Ålems kyrkby, Pataholm och Mönsterås används för att uppfylla dessa mål. Rapporterna tas ju upp särskilt under kommunala dokument, men skulle även kunna nämnas under området gestaltad livsmiljö.
- KLM har noterat kommunens fina arbete med ortsanalyser och det är bra att det lyfts fram i ÖP. Ortsanalyserna skulle ytterligare kunna berikas genom att kulturmiljöerna och kulturvärdena i orterna används för platsutveckling t ex genom det kommande kulturmiljöprogrammet och genom de redan framtagna och kommande rapporterna om värdefull bebyggelse i orterna.
- I kapitlet ”Riksintressen, skyddade områden och andra värden” behandlas många viktiga aspekter och lagrum att ta hänsyn till. I avsnittet ”Förordnanden och områdesskydd” finns ett avsnitt om ”Kulturhistoriskt värdefulla miljöer”. KLM föreslår att detta avsnitt kompletteras med information om att särskilt värdefulla bebyggelseområden, särskilt värdefulla byggnader samt byggnader och miljöer med kulturvärden även finns utanför de områden som omfattas av de rapporter som har tagit fram och som planeras att tas fram för kulturhistoriskt värdefulla områden. T ex gäller det i byarna och längs kusten och skärgården som beskrivs i kapitlet ”Landsbygdsorter, byar, kusten och LIS-områden”. I samband med beskrivningen av kulturhistoriskt värdefulla miljöer finns en bra möjlighet att komplettera texten med information om plan- och bygglagens generella krav om varsamhet vid ändringar enligt PBL 8 kap 17§.
- I kapitlet ”Riksintressen, skyddade områden och andra värden” tas fornlämningar upp under egen rubrik. KLM föreslår ett tillägg om att det endast är kända och registrerade fornlämningar som finns med i kartor som Fornsök och att det finns stor sannolikhet för att fler fornlämningar upptäcks i samband med exploatering, t ex vid nybyggnad kring de fem samhällena och i de LIS-områden som föreslås.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Planbeskrivningen har kompletterats med beskrivande text kring kulturmiljöer och kulturvärden som inkluderats i Kap. 2- Inledning: Sammanfattning samt Kap. 8- Förordanden och områdesskydd: Kulturbistoriskt värdefulla miljöer och Fornlämningar.

3.4 KOMMUNER

HÖGSBY KOMMUN, inkom 2023-11-23

Kommunledningsutskottet beslutar att det inte är nödvändigt att avge något yttrande i granskningsskedet kring översiktsplanen.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras.

NYBRO KOMMUN, inkom 2023-12-28

Översynen av granskningshandlingarna begränsats till kommunikationer, markanvändning och vattenfrågor som har geografisk anknytning till Nybro kommun. Nybro kommun noterar att flera revideringar har gjorts i linje med synpunkter som gavs under samrådet, och markanvändningen mot Nybro kommun har förtydligats.

Nybro kommun gränsar mot två typer av områden i Mönsterås kommuns granskningshandling till översiktsplan, natur och friluftsliv respektive natur och friluftsliv inom påverkanszon från vindkraft. I frågan om vindbruk, välkomnar Nybro kommun en fortsatt dialog med Mönsterås kommun då Nybro kommun har ett pågående arbete för att revidera den kommunövergripande översiktsplanen med tillhörande tematiska tillägg, däribland vindbruksplan samt att våra respektive kommuner står inför liknande frågeställningar.

I övrigt har Nybro kommun ingen erinran på markanvändningen.

Nybro kommun ser positivt på Mönsterås kommuns utpekande av länsväg 603 mot Rugstorp och Bäckebo som ett prioriterat regionalt kommunikationsstråk i utvecklingsinriktningen. Nybro kommun ser positivt på ställningstaganden om vatten och att den mellankommunala samverkan för Alsterån betonas i planen.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras.

3.5 POLITISKA PARTIER

LIBERALERNA MÖNSTERÅS, inkom 2024-01-31

Vi är positiva till det framtagna förslaget, som vi tror kommer att utgöra en bra grund för kommunens framtida utveckling. Dock har vi några synpunkter som vi anser ska beaktas inför fastställandet av planen.

Natur och friluftsliv:

Vi ser gärna en mer utvecklad strategi gällande badplatser i kommunen. Det är ju en viktig del av naturupplevelsen vi kommuninvånare/besökare har, och ha tillgång till det i närområdet tror vi är bra. Det är 13 badplatser på kommunens hemsida i dag, och vi tycker inte att antalet ska minska, utan öka. Det behöver inte vara pampiga anläggningar, en brygga, en livboj och några rastbord räcker långt! En miljömässig vinst är ju att om det finns en badplats i närheten av bostadsområdet ökar chansen att man tar cykeln dit, istället för bilen.

Kommunikationer/Transportinfrastruktur:

Vi ser gärna att det finns en vision för närtrafik i tätorterna. Detta tillsammans med bra kommunikationer i regionen gör att det går att pendla utan eget fordon. Vi tror att det även kommer att främja besöksnäringen om det är lätt att förflytta sig utan egen bil, exempelvis Oknö-Mönsterås, på sommaren.

Mångfunktionell bebyggelse:

Skrivningen att detaljhandel ska i första hand placeras i centrummiljö tycker vi är kontraproduktivt, då det i dagsläget inte finns plats för nyetableringar i befintlig miljö. Enstaka mindre butikslokaler finns, men det är inte det som kommer att efterfrågas utan det kommer att vara platser med god tillgänglighet och relativt okomplicerade etableringar. Bättre vore att öppna upp för handelsplatser i anslutning till E22 och väg 628, det som benämns M16 i översiktsplanen. Det finns ju även andra områden som kan komma ifråga, exempelvis vid E22/väg 34 i Ålem. Handel föder handel, och ett bra utbud kommer att främja både konsumenterna i kommunen och näringsidkare.

Skrivningen "Vi verkar för att nya bostadsområden där det är möjligt tillkommer i anslutning till kommunikationer, infrastruktur och service." tycker vi ska ändras till att "kommunikationer, infrastruktur och service ska, där det är möjligt, tillkomma i anslutning till nya bostadsområden". Vi anser att tillgången på bostäder i naturnära/sköna lägen kommer att vara en avgörande del av kommunens dragningskraft i framtiden.

I ställningstagandet för avsnittet nämns att "naturligt översvämmande vatten upp till +2,8 m" medan det i övrig text talas om 3 meter. Vore det inte bra att vara konsekvent och använda samma mått överallt?

Teknisk anläggning/ Ställningstagande för vattenförsörjning:

Vi ser gärna en skrivning om att kommunen ska utforska möjligheterna till grävattenåtervinning för nya anläggningar. Det är möjligt att det finns omnämnt i vattenbruksplanen, men i sådana fall behöver det vara nämnt i översiktsplanen, för tydlighetens skull.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Gällande kommunens badplatser så blir det en lite för detaljerad strategi för att lyfta i en översiktsplan. Kommunen har istället möjlighet att ta fram en utvecklingsstrategi för badplatser i ett separat policydokument.

Närtrafiken är absolut viktig för att kunna främja en hållbar kollektivtrafik även i kommunens mindre samhällen och byar. Det är regionen och Kalmar länstrafik som har rådighet i frågan om närtrafik, och kommunen har en samverkan och dialog med KLT när det gäller kollektivtrafikfrågor.

Översiktsplanen möjliggör för flera områden där verksamheter, där handel ingår, kan etablera sig längs E22 både i Mönsterås samhälle och Ålem. I planhandlingarna står det att centrumhandeln är viktig för invånare och besökare, men även för företagen. Nya etableringar inom handel ska i första hand placeras vid befintliga centrummiljöer, men möjligheten finns också att placera dessa i goda skyltlägen utmed E22.

Ställningstagandet "Vi verkar för att nya bostadsområden där det är möjligt tillkommer i anslutning till kommunikationer, infrastruktur och service" har tillkommit för att främja en hållbar samhällsutveckling som bygger på att ta vara på den infrastruktur som finns. Kommunen vill kunna möjliggöra för attraktiva bostäder i naturnära lägen, men det måste också bygga på en logisk utbyggnad av det befintliga nätet av el, gata, vatten, avlopp, fiber osv. Ställningstagandets formulering kvarstår.

Efter granskningen har länsstyrelsens rekommendation för beräknad högsta översvämningsnivå på +2,8 m över medelvattennivån i RH 2000 justerats till +3,05 m. I karttjänstens påverkanszon visas områden som är utsatta vid en havsnivåhöjning som kan orsaka översvämnung upp till +3,1 m för att uppmärksamma riskområden med en marginal på 0,5 m. I de skarpa ställningstagandena gäller dock +3,05 m.

VÄNSTERPARTIET MÖNSTERÅS, inkom 2024-01-31

Havsnivån

Den stigande havsnivån utgör ett växande problem för kommunen och många kommuninnevånare. Det beräknade medelvärdet för havsnivåhöjningen till år 2100 är 1,5 m över dagens nivå inklusive effekter av vatten från Antarktis glaciärer (se bl.a. IPCC 2021). Medelvärden innebär emellertid en risk på 50 % för överskridanden och är därför inte användbart för planering av bostäder och viktig infrastruktur. Det är med hänsyn till försiktighetsprincipen praxis att räkna med en risknivå på 90 %; dvs 10 % risk för överskridanden. Denna nivå motsvaras av en havsnivåhöjning på 2,5 m, vilket i sin tur motsvarar en absolut nivå i RH2000 på + 3,8 m. Vi uppskattar att den av Länsstyrelsen rekommenderade nivån (exkl. Antarktis) på 2,8 m i RH2000 + 0,2 m = 3,0 m markeras på översiktsplanens karta, men föreslår att denna kompletteras med en linje för nivån + 3.8 m. Innan denna nivå uppnås kommer exempelvis Köpingens centrala delar att utgöra en ö och större delen av jordbruksmarkerna runt Köpingen kommer att ligga under vatten.

Samtliga vägar ut mot kommunens yttre byar inkl. Oknö, Lövä och Pataholm kommer att vara permanent översvämmade och dagens broar längs dessa vägar oanvändbara. Redan vid nivån + 2,8 m i RH2000 kommer den typen av händelser att inträffa och det är viktigt att kommunen i god tid tar hänsyn till detta. Redan idag finns det ett betydande antal fastigheter vars tillfartsvägar

tidvis blockeras vatten, vilket också drabbar sjuktransporter och hemtjänst. Bygglov ges också idag i sådana fall, vilket inte är lämpligt. Kommunen bör därför med hjälp av MSB:s karttjänst för kustöversvämningar identifiera de vägar och andra områden som kommer att påverkas av havsnivåer under nivån + 2.8 i RH2000.

Ställningstagande Vatten

- Vi ska vara en attraktiv kommun för boende och besökare längs kusten.

Vänsterpartiet ifrågasätter att Mönsterås kommun ”ska vara en attraktiv kommun för besökare och boende längs med kusten. Det är en självklarhet att hela kommunen ska vara attraktiv för boende och besökare. Vänsterpartiet yrkar på att ”längs kusten” tas bort.

LIS-området vid Skiren

I samrådet anser Vänsterpartiet att området vid Skiren istället bör utvecklas som friluftsområde med bad, fiske och vandring. Detta verkar inte ha behandlats i bedömningen av samrådssvaren. Vänsterpartiet yrkar på att LIS-området görs om till friluftsområde med bad, fiske och vandring.

Tysta områden

Andelen orörda områden blir allt mindre på grund av olika infrastrukturprojekt som vägar, utbyggnad av tätorter och vindkraft. Tysta områden är viktiga både för människor och djur och ett sådant område bör också vara skyddat från andra större ingrepp som kraftledningar och enstaka anläggningar. Det område som tidigare var utpekad (Mönsterås kommuns första översiktsplan på 1990-talet) är inte längre tyst och det behöver ersättas av ett nytt område. Vi föreslår att ett sådant område av tillräcklig storlek placeras i kommunens nordöstra del norr om Emån och att kommunen utreder och inför ett sådant område i ÖP.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Länsstyrelsen i Kalmar läns tidigare regionala rekommendationer för Mönsterås kommun enligt Boverkets tillsynsvägledning är att +2,8 meter enligt medelvattennivån i RH 2000 ska gälla vid planering och lov- och tillståndspliktiga åtgärder för att säkerställa att byggnader skyddas mot översvämande vatten. Under planarbetets gång har länsstyrelsen justerat sin rekommendation så att det numera är +3,05 meter enligt medelvattennivån i RH 2000 som ska gälla för Kalmar län.

För att kunna uppmärksamma riskområden i karttjänsten vid framtida planering, lov- och tillståndsärenden har en påverkanszon upp till +3.1 meter över nollplan enligt medelvattennivån i RH 2000 markerats i kartan för att påvisa närheten till riskområde för översvämning. Kommunen följer de allmänna rekommendationerna och bedömer att kommunens påverkanszon är tillräcklig för översiktsplanen fram till år 2040. Skulle rekommendationerna eller vägledningen justeras ytterligare behöver översiktsplanen revideras därefter. Kommunen har ett pågående uppdrag att ta fram ett åtgärdsprogram med förebyggande åtgärder mot stigande havsnivåer, som kommer fördjupa kunskaper och åtgärder kring översvämning.

Ställningstagandet ”Vi ska vara en attraktiv kommun för boende och besökare längs kusten” är direkt kopplat till användningen Vatten. Det innebär att det är just kusten som är aktuell för ställningstagandet. I kommunens vision och strategier lyfts liknande formuleringar som gäller för hela kommunen.

LIS-området vid sjön Skiren har reviderats för att endast omfatta området för befintlig detaljplan norr om sjön.

Att föreslå området som ett LIS-område kan hjälpa området att utvecklas för att skapa nya fritidstomter, men också möjliggöra utvecklingen av området som friluftsområde.

Planhandlingarna har kompletterats med en tydligare beskrivning av Stora opåverkade områden, så kallade tysta områden, men för att kunna få en övergripande kartläggning av tysta områden behöver en mer ingående analys göras. Det kan med fördel göras i en framtida grönstrukturplan eller friluftspan.

KRISTDEMOKRATERNA MÖNSTERÅS, inkom 2024-02-01

Kristdemokraternas förslag på tillägg eller ändringar i granskningshandling Översiktsplan 2040 med utblick mot 2050 samt tillhörande MKB-Granskningshandling.

Att beredskapsfrågor lyfts fram

I en alltmer orolig tid anser vi att beredskapsfrågorna bör få ett utrymme och lyftas fram tydligt, då det handlar om trygghet för både barn och vuxna. Skyddsrum, säkrad dricksvattenförsörjning och elförsörjning borde finnas med.

I följande förslag benämns översiktsplanens granskningshandling som ÖP

Att ordet -tillgänglighet läggs till i första meningen 5:e stycket sidan 16 ÖP.

Nuvarande formulering: För att uppnå en god folkhälsa för alla behöver även jämlikhet och delaktighet lyftas i den fysiska planeringen.

Ny formulering: För att uppnå en god folkhälsa för alla behöver även jämlikhet, tillgänglighet och delaktighet lyftas i den fysiska planeringen.

Ändra meningen 2:a stycket sidan 17 ÖP.

Nuvarande formulering: Delmålen behandlar bland annat fossilbränslefri och förnybar energiproduktion.

Ny formulering: Delmålen behandlar bland annat fossilbränslefri och fossilfri energiproduktion.

Ändra meningen 2:a stycket sidan 17 ÖP.

Nuvarande formulering: Det ställs högre krav på en god planering av elförsörjning från bland annat sol och vind, och en aktuell energi- och klimatstrategi bör vara styrdokumentet för dessa frågor i kommunen.

Ny formulering: Det ställs högre krav på en god planering av elförsörjning från bland annat sol, vatten och vind, och en aktuell energi- och klimatstrategi bör vara styrdokumentet för dessa frågor i kommunen.

Ändra meningen 1:a stycket sidan 24 ÖP.

Nuvarande formulering: Syftet med vindbruksplanen är att utreda vilket utrymme som finns för utbyggnad av vindkraft i kommunen, där områden med goda förutsättningar för vindkraft pekas ut samt riktlinjer för hur kommande etableringar kan utformas.

Ny formulering: Syftet med vindbruksplanen är att utreda vilket utrymme som finns för utbyggnad av vindkraft i kommunen, där områden med goda förutsättningar för vindkraft samt en minimal inverkan på närboende pekas ut samt riktlinjer för hur eventuellt kommande etableringar kan utformas.

Ändra meningen 3:e stycket ställningstagande för landsbygd sidan 66 ÖP.

Nuvarande formulering: Vi är positiva till och möjliggör för etablering av fossilfria energilösningar på landsbygden där så är lämpligt.

Ny formulering: Vi är positiva till och möjliggör för eventuella etablering av fossilfria energilösningar på landsbygden där så är lämpligt.

Ändra meningen i 3:e stycket sidan 71 ÖP

Nuvarande formulering: En omsorgsfull planering har stor betydelse för att minimera vindkraftens eventuella omgivningspåverkan.

Ny formulering: En gedigen konsekvensanalys och omsorgsfull planering har stor betydelse för att minimera vindkraftens eventuella omgivningspåverkan.

Ändra meningen i 4:e stycket sida 71 ÖP.

Nuvarande formulering: Vindkraften utgör en stor del av möjligheterna till en hållbar energiförbrukning.

Ny formulering: Vindkraften, solkraft och vattenkraft utgör en stor del av möjligheterna till en hållbar energiförsörjning.

Alternativ ny formulering: Fossilfri energiproduktion utgör en stor del av möjligheterna till en hållbar energiförsörjning.

Ändra meningen i 2:a stycket sidan 96 ÖP

Nuvarande formulering: Ett antal ställningstaganden redovisas i översiktsplanen som berör vindkraft, samt solcellspark, och som säkerställer framtida etableringar.

Ny formulering: Ett antal ställningstaganden redovisas i översiktsplanen som berör vindkraft, samt solcellspark, och som möjliggör eventuella framtida etableringar.

Ändra meningen i 2:a stycket sid.17 MKB

Nuvarande formulering: Syftet med vindbruksplanen är att undersöka och utreda vilket utrymme som finns för utbyggnad av vindkraft i kommunen, där områden med goda förutsättningar för vindkraft pekas ut samt riktlinjer för hur kommande etableringar kan utformas.

Ny formulering: Syftet med vindbruksplanen är att undersöka och utreda vilket utrymme som finns för utbyggnad av vindkraft i kommunen, där områden med goda förutsättningar för vindkraft pekas ut samt riktlinjer för hur eventuella etableringar kan utformas.

Ändra meningen i 5:e stycket sidan 66 MKB.

Nuvarande formulering: Vindkraften utgör en stor del av möjligheterna till en hållbar energiförbrukning. Vidare redovisas ett antal ställningstaganden i översiktsplanen som berör vindkraft, och som säkerställer framtida etableringar.

Ny formulering: Fossilfria energikällor utgör en stor del av möjligheterna till en hållbar energiförsörjning. Vidare redovisas ett antal ställningstaganden i översiktsplanen som berör vindkraft, och som eventuellt möjliggör framtida etableringar.

Ändra meningen i 5:e stycket sidan 66MKB.

Nuvarande formulering: En ökad produktion av förnybar energi bidrar positivt till klimatomställningen.

Ny formulering: En ökad produktion av fossilfri energi bidrar positivt till klimatomställningen.

Ändra följande mening i 7:e stycket sidan 70 MKB.

Nuvarande formulering: Översiktsplanen möjliggör en utveckling för förnybara energikällor, såsom vindkraft, biogas och solceller, vilket påverkar klimatet positivt.

Ny formulering: Översiktsplanen möjliggör en utveckling för fossilfria energikällor, såsom vindkraft, biogas, vattenkraft och solceller, vilket påverkar klimatet positivt.

Ändra mening i 2:a stycket sidan 75 MKB.

Nuvarande formulering: Kommunens långsiktiga vision är att öka mängden förnyelsebara energikällor och en av översiktsplanens strategier är att möjliggöra en hållbar och grön framtid.

Ny formulering: Kommunens långsiktiga vision är att öka mängden fossilfria energikällor och en av översiktsplanens strategier är att möjliggöra en hållbar och grön framtid.

Ändra mening i 2:a stycket sidan 75 MKB.

Nuvarande formulering: Vidare redovisas ett antal ställningstaganden i översiktsplanen som berör vindkraft, samt solcellspark, och som säkerställer framtida etableringar.

Ny formulering: Vidare redovisas ett antal ställningstaganden i översiktsplanen som berör vindkraft, vattenkraft samt solcellspark, och som eventuellt möjliggör framtida etableringar.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Beredskapsfrågan är högst aktuell och det är viktigt att kommunen har en tydlig plan för detta. Översiktsplanen är dock inte rätt forum för att lyfta en åtgärdsplan gällande dessa frågor. Mer lämpligt bör de lyftas i en separat beredskapsplan.

Översiktsplanen har justerats för att ha formuleringen "fossilfri" istället för förnybar. Detta skulle ha ändrats inför granskningen, men har då felaktigt endast ändrats i ställningstagandena och inte i beskrivningen. Planhandlingarna har inför antagandet justerats i de formuleringar som berör fossilfria energiförsörjningar i stort.

Kristdemokraterna vill i sitt yttrande ändra meningen 2:a stycket sidan 17 ÖP: "Delmålen behandlar bland annat fossilbränslefri och förnybar energiproduktion.". Texten som hänvisas till är regionens beskrivning av handlingsprogrammet Fossilbränslefri region 2030. Kommunen kan inte ändra formuleringen från regionens program.

För ändring av formulering för vindkraft på sid 71: "Vindkraften utgör en stor del av möjligheterna till en hållbar energiförbrukning". Kommunen ändrar inte meningen enligt Kristdemokraternas önskan att lägga till sol- och vattenkraft eftersom kapitlet handlar om just vindkraft och inte andra energikällor. Däremot ändras ordet energiförbrukning till energiförsörjning eftersom det sista är rätt formulering.

3.6 FÖRENINGAR, ORGANISATIONER OCH ANDRA SAMMANSLOTNINGAR

SVARTÖ BYALAG OCH NYGÅRD, inkom 2023-12-13

I det svar med förklaringar som erhållits genom samrådsredogörelsen ser vi att föreslagen påverkanszon för omgivningspåverkande verksamhet inte är borttagen enligt de synpunkter som framfördes från Svartö byalag. Våra synpunkter i förra skrivelsen gäller men vi vill här utveckla dessa och komplettera skrivelsen med nya synpunkter efter de svar byalaget fått från kommunen. Som beskrivit i översiktsplanen äger Södra marken inom det utpekade området för verksamhet och industri. Södra äger även viss del av marken utanför som klassas som landsbygd inom påverkanszon men största delen av marken utgörs av privata markägare och bostadsfastigheter. Området för verksamhet och industri är större än de detaljplanerade områdena som finns för industrin, detta blev tydligt för oss boende när Södra och kommunen detaljplanerade området för Siggehorva 6:2, 2017. Det detaljplanerade industriområdet hamnade då närmare bebyggelsen och kommer öka påverkan på boendemiljön mer negativt när området exploateras. Enligt översiktsplanen finns även mer mark som kan detaljplaneras för industriändamål närmare Svartö by. Vi föreslår därför att marken i söder närmast bostäder och Svartö by i området för verksamhet och industri plockas bort och gränsen hamnar vid nu planlagt område enligt kartan nedan. Området omfattar 3 privatägda bostadsfastigheter som troligen måste lösas in av industrin

och rivas om området planläggs. Boendemiljön för Svartö by och den kulturmiljö som finns kommer försämrats mycket vid en industrietablering av området. Noteras kan att en vandringsled går genom detta område som är ett mycket populärt utflyktsmål.

Planförslaget visar att avståndet från föreslagen gräns för verksamhet och industri till närmsta bostäder är 250 meter, med det nya förslaget ökar detta till ca 800 meter. Påverkan industrin har blir med förslaget inte större än vad den är idag och säkerställer att industrin inte utökas mer mot Svartö by.

Föreslagen påverkanszonen omfattar ett mycket stort område ca 1500 ha. Markanvändningen klassas som landsbygd med påverkanszon och den förväntas inte medföra någon ekonomisk förlust för jord och skogsbruk däremot framtida ekonomiska värden för gårdar och bostadsfastigheter då ställningstagandet i översiktsplanen tydliggör att området har störningar och att utvecklingsmöjligheten för boende och markägare begränsas i de formuleringar som gäller för påverkanszon.

Påverkanszonen har sitt ursprung i att Södra Cell historisk hade en process där kloggaser användes. Då fanns risker för människors hälsa om det blev utsläpp av kloggaser inom detta område. Idag används inte denna process och de risker för människors hälsa finns inte. Vår uppfattning är att den påverkan industrin har trots Södras omfattning inte motiverar en påverkanszon. Miljötilstånd och miljöbalken reglerar väl den påverkan verksamheten har på området.

I beskrivningen av påverkanszonen och dess syfte förklaras att det tydliggörs för boende och intressenter att området är påverkat av störningar. I kombination med att det formuleras att ”ny bebyggelse utan anknytning till verksamheten begränsas” blir påverkanszonens syfte så omfattande för boende och markägare att utvecklingsmöjligheter för en levande landsbygd och näringarna försvinner.

En framåtblickande översiktsplan skall inte i detalj ta ställning till lämpligheten i ny bebyggelse utan detta skall göras i samband med planlägningsärenden av markanvändning och senare i de prövningar av förhandsbesked och bygglov som sker. Vid prövningar av nybebyggelse inom påverkanszonen måste hänsyn till havsnivåhöjning, strandskydd, tillgång till infrastruktur mm prövas, läggs det dessutom på att översiktsplanen anser att bebyggelse är olämpligt blir innebörden att det i princip inte finns möjlighet för ny bebyggelse och en levande landsbygd.

Summering.

Vi anser att föreslagen påverkanszon för omgivande verksamhet skall plockas bort ur översiktsplanen alternativt att formuleringen ”ny bebyggelse utan anknytning till verksamheten” plockas bort ur formuleringen för påverkanszonen. Detta för att möjliggöra en samexistens för boende på landsbygd med industrin och en levande landsbygd.

Området för verksamhet och industri föreslås minskas i det södra området till befintliga plangränser enligt skiss. Området ändras till ”landsbygd” alternativt klassas som naturmark för att säkerställa att det inte blir mer negativ miljöpåverkan för boende.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Kommunen gör bedömningen att påverkanszonen för landsbygd inom aktuellt område bör finnas kvar. Det stämmer att ”störzonen” i kommunens gällande översiktsplan uppstod på grund av användningen av klorgas. Vid framtagande av förslag till ny översiktsplan har zonen diskuterats och där det konstaterats att den bör vara kvar i aktuellt område, och att ytterligare påverkanszoner även bör tillkomma i anslutning till andra störande verksamheter i kommunen för att påvisa att de kan bidra till en eventuell påverkan. Södra har endast möjlighet att utöka sin verksamhet inom mark som i översiktsplaneförslaget pekats ut för Verksamhet och industri, och inte på mark som är prioriterad som Landsbygd eller Påverkanszon inom Landsbygd.

Översiktsplanen har inte tagit ställning till lämpligheten för marken inom påverkanszonen mer än att påvisa att marken ligger intill en större verksamhet som kan innebära viss störning. Påverkanszonen innebär inte per automatik att det är olämpligt att bebygga inom den. En prövning av markens lämplighet görs i efterföljande plan-, lov- och tillståndsärenden.

SVARTÖ BYVÅRDFÖRENING, inkom 2024-01-08

Svartö byvårdsförening har i samband med det tidigare samrådsförfaranden lämnat synpunkter på översiktsplanen. Byvårdsföreningen framför nu följande synpunkter på det nuvarande förslaget. Dessa synpunkter understryker de synpunkter som redovisades tidigare.

Byvårdsföreningen konstaterar och beklagar att de tidigare framförda synpunkterna inte har

fått något egentligt genomslag i den senaste versionen av utkast till översiktsplan för Mönsterås kommun.

Inledningsvis konstateras i samrådsredogörelsen, helt korrekt, att byvårdsföreningen har cirka 100 medlemmar. I sammanhanget bör också framhållas att medlemsantalet omfattar så gott som samtliga fast boende och fritidsboende inom Svartö by med omnejd. Byvårdsföreningen företräder därför, i det närmaste, samtliga som bor och vistas mer eller mindre stadigvarande i och omkring Svartö.

Kommunen framhåller att införandet av en påverkanszon inte innebär någon utökning av tillståndet jämfört med den tidigare störzonen. Detta kan vara riktigt i sak. Byvårdsföreningen anser emellertid att störzonen tillkomst var förknippad med utsläppen av klor vid massatillverkningen. Denna process har nu övergivits, vilket är positivt ur miljösynpunkt. Grunden för att ha en störzona har därmed bortfallit. Att zonen skulle ha tillkommit av något annat skäl är, i varje fall för byvårdsföreningen, obekant. När skälet för undantaget bortfallit borde också undantaget ha tagits bort. Det bör inte automatiskt överföras till ett nytt undantag med ospecificerad omfattning och oklart innehåll. Om ett undantag ska medges så bör detta föregås av en särskild prövning av behov och konsekvenser. Dessa skäl ska då bedömas utifrån dess betydelse och miljöpåverkan och inte ha fördelen av att redan vid prövningen presumeras ha omotiverade fördelar vid bedömningen.

Farhågorna för införandet av en påverkanszon är särskilt påtagliga i fråga om det område som är beläget söder om Södra cells detaljplanerade område (fram till Svartövägen). Södra cell har idag en avfallsanläggning (deponi) inom området. Deponin har utökats i olika etapper. Det senaste beslutet, från 2012, medger att avfall får deponeras till en höjd av 26 meter. Byvårdsföreningen anser att ytterligare exploatering av området för en avfallsanläggning eller för annan miljöpåverkande verksamhet inte bör medges och att detta skall anges i planen.

Införandet av en påverkanszon innebär en osäkerhet för de boende på Svartö när det gäller vilka miljöpåverkande förändringar som kan komma att ske.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Se kommunens svar på Svartö Byalag och Nygårds yttrande.

Planförslaget innebär inte att Södra har rätt att utöka sin verksamhet inom område för Påverkanszon inom Landsbygd. Södras verksamhet ska fortsatt vara belägen enligt förslag till ny översiktsplan inom befintligt verksamhetsområde där marken prioriteras som Verksamhet och industri. En utökning av Södras verksamhet ska endast ske på mark som är utpekad som Utvecklingsområde för Verksamhet och industri.

Påverkanszonen innebär inte per automatik att det är olämpligt att bebygga inom den. En prövning av markens lämplighet görs i efterföljande plan-, lov- och tillståndsärenden.

3.7 PRIVATPERSONER

PRIVATPERSON 1, inkom 2023-11-24

Kommentar från Mönsterås kommun:

Följande yttrande inkom som ett medborgarförslag till kommunen 2023-11-24. Kommunfullmäktiges presidium beslutade 2023-11-27 §69 att avvisa skrivelsen, då synpunkterna inte kunde betraktas som ett medborgarförslag. Yttrandet beslutades i stället att skickas vidare till tekniska förvaltningen som synpunkter på översiktsplanen. Kommunen har tagit bort orelevant text i slutet av yttrandet som hänvisar till mejlkonversationer mellan yttrandets författare och kommunens miljö- och byggchef, som handlar om huruvida personen i fråga vill ta del av beslutsunderlag för hantering av strandskyddsfråga kopplat till en specifik fastighet. Borttagen text bedöms inte vara relevant till översiktsplanen. Hela yttrandet finns att läsa i sin helhet i kommunstyrelsens diarium.

Skydda Bråneback – visa respekt för lagen om strandskydd!

En samrådshandling omfattande översiktsplan och vattentjänstplan ligger nu ute på Mönsterås kommuns hemsida för granskning. Granskning pågår mellan den 23 oktober 2023 till 31 januari 2024. Som boende i Nyebo är det en intressant handling att ta del av med tanke på frågan om strandskyddets tillämpning i Mönsterås kommun.

Strandskyddet syftar till att långsiktigt 1) trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och 2) bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Strandskyddet gör att vi alla kan njuta av fina strandområden och att djur och växter kan fortsätta leva i sin miljö.

Strandskyddet gäller i hela Sverige

- vid samtliga stränder vid havet, insjöar och vattendrag oavsett storlek
- både i tätort och i glesbygd, oavsett om det finns gott om sjöar och vattendrag eller inte
- oavsett vilka naturtyper eller arter som finns
- 100 meter från strandkanten både upp på land och ut i vattnet, även miljön under vattnet.

Inom den strandskyddade zonen är det förbjudet att

- uppföra nya byggnader
- ändra byggnader eller sätta upp andra anläggningar eller anordningar som avhåller allmänheten från att röra sig där
- gräva eller på annat sätt förbereda för sådana byggnationer
- utföra andra åtgärder som kan skada växt- och djurliv.

Frågan är då vilken respekt Mönsterås kommun visar för dessa lagkrav.

Söder om centralorten finns tre vattenflöden

- Norrhagskanalen, uppskattningsvis 1800 meter lång
- Änghagskanalen, uppskattningsvis 6800 meter lång
- Bråneback, uppskattningsvis 1400 meter lång

Här skulle det rent teoretiskt råda 100% strandskydd. Dock förhåller det sig inte på det viset.

Sedan 1942 finns ett dikningsföretag omfattande Änghagskanalen varför strandskyddet kring Änghagskanalen bortfaller. Dikningsföretagets verksamhet är att genom grävning skada växligheten. Dessutom: Sedan 1984 finns det dessutom ett dikningsföretag omfattande Norrhagskanalen med samma verksamhet, dvs att skada växtligheten.

I dagsläget är således 86% av vattenflödena undantagna från strandskyddet. Kvar är endast 14%, dvs Brånebäck. För fem år sedan kunde vi läsa i Aftonbladet¹ att 31% av Mönsterås landareal omfattades av strandskydd samt att stadens politiker ansåg detta orimligt och att det hindrade utvecklingen. Östra Småland skrev: ”Nu vill de sätta allemansrätten ur spel genom att Regionförbundet tar bort det generella strandskyddet”.

Så nu har dagen kommit; Brånebäck ska offras för industriell expansion.

Ur översiktsplanen:

”B5: Längs Mönsteråsvägen i den norra delen av Blomstermåla föreslås ett område för verksamheter och industri i anslutning till befintligt verksamhetsområde. Hänsyn behöver tas till Brånebäck som rinner genom det föreslagna utbyggnadsområdet. Bäckens omfattas av generell strandskydd.”

Mönsterås kommun önskar alltså att utöka ett industriområde där det enligt lag är förbjudet att uppföra nya byggnader, ändra byggnader eller sätta upp andra anläggningar eller anordningar som avhåller allmänheten från att röra sig där samt gräva eller på annat sätt förbereda för sådana byggnationer.

Jag föreslår därför att Mönsterås kommunfullmäktige fattar beslut om att sätta stopp för detta.

Förväntat händelseförlopp

Jag tror dock att översiktsplanen kommer att godkännas med resultatet att strandskyddet i södra delen av kommunen kommer att upphöra eftersom det tycks råda ett kollektivt beslut bland samtliga politiker att inte diskutera eller besvara frågor.

Tre märkliga omständigheter

1. Av de 10 000 meter vattenflöden söder om centralorten som teoretiskt skulle kunna vara berörda av lagen om strandskydd kommer därmed endast 72 meter att kvarstå, dvs 0.72%!
2. Dessa 72 meter av Norrhagskanalen råkar var just de 72 meter som rinner förbi min fastighet. Ett mycket märkligt sammanträffande.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Precis som yttrandet beskriver så är syftet med strandskyddet beskrivet och skyddat i miljöbalken. Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

I planförslaget för ny översiktsplan visar kommunen på ett övergripande sätt hur förutsättningar för en långsiktig och hållbar utveckling skapas genom att ange inriktningar för hur mark- och vattenområden ska användas, utvecklas och bevaras. De utvecklingsområden som pekats ut i planförslaget har efter nogga analyser valts ut som lämplig mark för olika typer av användningar eller verksamheter. I analyserna har bland annat strandskyddet,

tillsammans med andra allmänna intressen, varit vägvisare för vilka platser som bedömts vara lämpliga. I vissa fall har utvecklingsområden pekats ut på platser där allmänna intressen finns, där bedömningen gjorts att vidare utredning behövs för att utreda hur exploatering kan ske med hänsyn till de allmänna intressena.

Att anta en översiktsplan innebär inte att strandskyddet upphävs inom de områden som pekats ut som utvecklingsområden. Detta kan göras först i den efterföljande fysiska planeringen. För att kunna anta en detaljplan eller bevilja lov- och tillstånd som omfattas av strandskydd måste en prövning om att upphäva eller beviljas dispens från strandskyddet genomföras. För att kunna beviljas dispens eller upphäva ett strandskydd ska "särskilda skäl" till upphävandet anges, enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken. Dispens eller upphävande av strandskydd gäller för alla, både som kommun och privatperson. Det är alltid länsstyrelserna som beslutar om avsteg från strandskydd.

Vid efterföljande detaljplanering av översiktsplanens utpekade utvecklingsområden skulle områden kunna utformas så att strandskyddet inte berörs alls av den fysiska planeringen. Skulle strandskyddet påverkas måste alltså kommunen eller byggherren åberopa särskilda skäl för att upphäva strandskyddet innan önskade åtgärder kan genomföras.

Kommunen har varit restriktiva i att peka ut strandskyddade områden för ny exploatering i planförslaget. Istället har LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära läge) pekats ut, där bebyggelse inom strandskyddat område bedömts vara lämpligt för att möjliggöra för attraktiva bostäder som kan gynna landsbygdsutvecklingen. Men även för LIS-områden behöver särskilda skäl anges för att kunna beviljas avsteg från strandskyddet.

PRIVATPERSON 2, inkom 2024-01-29

Vi är ett medelålders par med tre barn som bedriver aktivt jord- och skogsbruk. Förslaget i översiktsplanen gällande område M14 och M15 berör vår mark och skulle vara förödande för vår verksamhet. Under våren 2024 kommer det att färdigställas en anläggning för gödselhantering där det i förslaget är inritat villaområde. Under samrådsmötet 22/1-2018 (samrådsmöte för arbetet med en fördjupad översiktsplan mellan Mönsterås och Timmernabben, författarens tillägg) diskuterades dessa frågor och samtliga representanter av de berörda röstade ned förslaget i översiktsplanen vid det tillfället och några veckor senare fick vi besked från kommunen att förslaget i översiktsplanen var struken. Argumenten mot förslaget i översiktsplanen är de samma som togs upp på samrådsmötet 22/1-2018, ingenting har förändrats sedan dess. Det bedrivs fortfarande aktiv nötdjursproduktion, skogsbruk, jordbruk och jakt.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Område M13 och M14 (i granskningsversionen kallade M14 och M15) finns med i förslag till ny översiktsplan och grundar sig i analysarbetet över området som kommunen tog fram år 2018: "Förstudie Mönsterås-Timmernabben". Att områdena pekats ut som sammanhängande bostadsbebyggelse i översiktsplanen tvingar inte fram en förändring. Istället möjliggör det att områdena genom detaljplanering kan tillåta framtida bebyggelse. Det är alltid upp till markägaren hur den egna marken ska användas, om den ska exploateras eller ej.

För att säkerställa att utvecklingsområdet för sammanhängande bostadsbebyggelse inte hamnar på fastigheten som tillhör privatperson 2 har området justerats och minskat i omfattning. I eventuell efterföljande detaljplanering för

något av områdena görs alltid en lämplighetsprövning av marken som säkerställer att pågående verksamhet inte ska riskera ta skada av eventuell ny bebyggelse.

PRIVATPERSON 3, inkom 2024-01-30

Område M7

Jag konstaterar att kommunen i sin MKB redogör för att WSP låtit göra en dagvatten, risk- och sårbarhetsanalys som i översiktsplanarbetet innefattar risker för översvämningar och lågpunkter. I utredningen har en påverkanszon identifierats och man har tagit Länsstyrelsens regionala rekommendation om grundläggning om havsnära fysisk planering (+2,8 m) i beaktning. Även Boverkets rekommendationer för havsnära fysisk planering.

Kommunen skriver att de förslagna utbyggnadsområden för bostäder påverkas marginellt av stigande vattennivåer. Vad marginellt innebär och vilken risk och konsekvens som det innebär för de utpekade områdena, hade med fördel kunnat redogöras för mer ingående. Men jag menar att försiktighetsprincip bör gälla, inte minst för att minska kostnader för samhället vid dessa identifierade klimatrelaterade konsekvenser.

För området M7 så ligger det inom påverkanzonen på mark som översvämmas eller riskerar att översvämmas vid högt vattenstånd. Det har vid stormväder stått vatten upp på vägbanan mellan Nynäsvägen och Killingeholm. Området är således känsligt vid översvämning och ett förändrat klimat.

Vid etablering finns en stor risk att kostnader för att klimatanpassa byggnader och infrastruktur med väg och VA överstiger nyttan med etableringen. Ytterligare faktorer som bör vägas in är problematik med etablering av bostäder inom konstaterad riskzon för havsnivåhöjning för fastighetsägaren att försäkra byggnaden och dess framtida värdering. Område M7 bör därför utgå som utvecklingsområde med hänsyn till risk för att påverkas negativt av havsnivåhöjningar och översvämning. (På liknande grund som området på Gårö utgått tidigare i ÖP processen).

Område M6

Som redogjort i MKB:n är upplevelsen av landskapet mer känslig för exploatering i de mer småskaliga och i de öppna landskapsrummen i kommunen. Kommunen skriver också att, ÖP ställningstagande som exempelvis att på landsbygden är det de verksamheter som är kopplade till jord- och skogsbruk som har företräde, medför att jordbrukets långsiktiga utveckling prioriteras.

Det föreslagna området M6, som är ett förtättningsområde som skulle koppla ihop Sjöfågelvägen och området Gustaf Enochs gata. Detta område skulle vid byggnation ha en stor negativ påverkan på levande landsbygd och jordbruket. Området med den småskaligt brukade marken är ett andningshål i landskapet med öppen siktlinje. Det vore mycket olämpligt att ta denna mark i anspråk då det ger ett stort värde för oss närboende att ha tillgång till detta öppna landskap mellan tätort och landsbygd, samt givetvis nyttan för jordbruket.

Det har i risk- och sårbarhetsanalysen också framkommit att området ligger inom påverkanzonen och riskerar att översvämmas. Område M6 bör därför utgå med hänsyn till negativ påverkan på jordbruket, människors hälsa och den levande landsbygden. Samt risk för översvämning.

Buller M6 och M7

Kommunen skriver att den tillkommande trafiken bedöms kunna bli omfattande och bullernivåer riskerar att överskrida riktvärden för bostäder längs Drakenäsvägen, Kuggåsvägen/Långåsen på grund av etablering av bland annat områdena M6 och M7. Något som även Länsstyrelsen påpekat i samrådet.

På grund av överbelastning av vägnätet utgick tidigare i processen utvecklingsområdet på Oknö vid Kaffetorpet, som även det skulle bidragit till bullerproblematiken.

Bullerproblematik för bebyggelse längs med Drakenäsvägen och Kuggåsvägen/Långåsen vid etablering av utpekade sydöstra områden har således konstaterats, vilket gör det olämpligt att gå vidare med planerna för M6 och M7 och de bör därför tas bort från planen.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Utvecklingsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse, M6, har minskat i omfattning inför antagande och avgränsas nu enbart enligt gällande detaljplan väster om Gustaf Enochs gata. Detta efter dialog med fastighetsägaren.

Vad gäller utvecklingsområde M7 så ligger området på en höjd, där stora delar av området ligger på +3 meter. Vid efterföljande planering måste hänsyn tas till risker för översvämning på grund av havsnivåhöjning för att bedöma om lokaliseringen är lämplig för ändamålet. Kommunen står inför ett stort arbete med klimatanpassning där hela kustområdet riskerar att påverkas vid temporärt högt vattenstånd som kan skada infrastruktur och byggnader. Kommunen har ett pågående uppdrag att ta fram ett åtgärdsprogram med förebyggande åtgärder mot stigande havsnivåer.

Vad gäller buller längs Drakenäsvägen och Kuggåsvägen/Långåsen tas alltid bullerutredningar och beräkningar fram vid planering av bullerutsatta områden för att säkerställa en god ljudnivå. Utvecklingsområdet vid Oknö samt stora delar av utvecklingsområdet M6 har tagits bort i planförslaget, vilket innebär att prognosen för tillkommande trafik minskat. Däremot förväntas sommartrafiken kunna öka på de aktuella vägarna på grund av fritidsbusbebyggelse och campingområden vilket i sin tur kan bidra till en ökad trafik som kan generera en högre bullernivå. Det kan påverka den befintliga bebyggelsen längs vägarna, och utredningar och åtgärder behöver i så fall tas fram i samarbete med Trafikverket, som är väghållare för vägarna, för att säkerställa att bullernivåer hamnar under riktnivåer.

PRIVATPERSON 4, inkom 2024-01-31

Vi noterar och beklagar att vi inte fått gehör för synpunkterna i vårt samrådsyttrande på Översiktsplan 2040. Vi hänvisar återigen till vårt samrådsyttrande, i sin helhet.

Samrådsredogörelse, Mönsterås kommuns svar på inkomna samrådsyttrande

Vi undrar om Mönsterås kommun väljer att ordagrant ta med vissa samrådsyttrande såsom från myndigheter, kommuner, nämnder och politiska partier, medan man när det gäller föreningar, organisationer och privatpersoner så citerar och skriver man om valda delar av yttranden? Att kommunen tar sig rätten välja bort och censurera delar av samrådsyttrande, som att ta bort våra argument, är anmärkningsvärt. Vårt två sidors samrådsyttrande blev två korta stycken i samrådsredogörelsen.

I samband med att vi har ställt frågor om detta till Länsstyrelsen och Boverket, så har de ställt sig frågande till kommunens arbetsätt.

Boverket svarar följande: Syftet med samrådsredogörelsen framgår av förarbetet till den äldre plan- och bygglagen (proposition 1985/86:1):
sid 138 första stycket

”Av samrådsredogörelsen bör särskilt framgå vilka synpunkter som inte kunnat beaktas vid utformningen av översiktsplanen och skälen till detta.”

Och i propositionen (proposition 2009/10:170) om En enklare plan- och bygglag står det följande: Sid. 183 tredje stycket

”Till skillnad från kommittén, anser regeringen att kravet på att en särskild samrådsredogörelse ska sammanställas efter samrådet bör behållas. Detta för att säkra en transparent och demokratisk process. Samrådsredogörelsen bör dock ses som en del av planförslaget.”

”En proposition är ett förslag från regeringen till riksdagen om en ny lag eller att ändra en lag. Båda dessa propositioner poängterar att samrådsredogörelsen är ett viktigt verktyg för den demokratiska aspekten av översiktsplaneringen. I den första propositionen ovan dessutom att det ska framgå av redogörelsen vilka synpunkter som inte har tillgodosetts. Det bör tolkas som att kommunen inte ska välja bort delar av synpunkterna utan svara på det som är relevant för förslaget till översiktsplan.”

Miljökonsekvensbeskrivningen, MKB, nollalternativet, och ändrad markanvändning för Okneböck 4:2

Under granskningstiden av översiktsplanen så har vi ställt en del frågor kring det så kallade nollalternativet, där ni skriver under Miljö kvalitetsnormer, risker och konsekvenser/
Konsekvenser/Nollalternativ:

“Det är mot nollalternativet som översiktsplaneförslaget ska bedömas.”

“Utgångspunkten för nollalternativet är den nu gällande översiktsplanen samt pågående och gällande detaljplaner. Nuvarande översiktsplan för Mönsterås kommun består av tre delar, antagna år 2002, 2006 och 2012.”

Vi anser att det blir mycket problematiskt att hänvisa till ett nollalternativ som underkänts av domstol, speciellt när man därmed underlåter att göra de analyser och miljökonsekvensbeskrivningar som behöver göras.

Det finns en dom från Mark- och miljödomstolen i Växjö, 2019-11-08, Mål nr P 2157–19, som senare fastslagits av Mark- och Miljööverdomstolen, Mål P12459-19, gällande brukningsvärd jordbruksmark precis söder om Mönsterås tätort, på fastigheten Okneböck 4:2.

I domen underkänner domstolen både sökta detaljplaner och tidigare översiktsplan och anser att det är brukningsvärd jordbruksmark.

Citat från domen:

”Mark- och miljödomstolen konstaterar att översiktsplanen endast redovisar det aktuella området som ett område där samhällets utveckling prioriteras. Av planen framgår således inte vilken markanvändning kommunen föreslår på den aktuella platsen. Därmed framgår inte heller vilka överväganden som kommunen gjort vid den kommunövergripande markanvändningsbedömningen.”

Citat från kommuns svar på vårt yttrande:

“Kommunen har ända sedan 1990 pekat ut området som lämpligt för bostadsbebyggelse i översiktsplaner och bedömer fortfarande området som lämpligt för byggnation med hänsyn till samhällets utveckling och obetydliga påverkan på exempelvis riksintressen eller skyddsvärda områden.”

- Sedan 1990 blir fel att hänvisa till, det är ju bara att läsa domslutet från 2019.

- Kommunen har hittat flera andra alternativ för bostadsbyggnation än på brukningsvärd jordbruksmark, och emedan det finns andra alternativ kan man inte säga att området är lämpligt för bostadsbebyggelse (enkelt att bebygga förstås, men irreversibelt).

- Att utpeka ca 14 hektar åkermark kan inte ses som obetydligt och liten påverkan, särskilt inte i dessa tider när vi behöver ökad krisberedskap och självförsörjningsgrad.

I miljöbalken 3 kap 4§ står det tydligt att jordbruksmark **bara** får tas i anspråk för bebyggelse om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och om behovet **inte** kan tillgodoses på annan mark på ett från allmän synpunkt tillfredställande sätt.

I Mål nr P2157-19 konstaterar domstolen också: *“Det framgår inte på vilket sätt kommunen gjort denna bedömning eller utrett vilka möjligheter som finns i andra områden i anslutning till tätorten.”*

Det saknas fortfarande en utredning i aktuell MKB. Vi kan inte se att en sådan utredning gjorts i nuvarande förslag till Översiktsplan.

Området motsvarar ca 14 ha samlad jordbruksmark. Det innehåller 11 ha tidigare sökta detaljplaner, som blivit avslagna, samt ytterligare ca 3 ha som kommunen nyligen köpt till.

I MKB så står det bland annat: ”Planförslaget tar i anspråk en liten del av kommunens produktiva jordbruksmark och bedöms leda till små eller obetydliga effekter på de ekosystemtjänster som jordbruksmarken tillhandahåller.”

Om 14 ha sammanhängande produktiv jordbruksmark är ett litet område och bara leder till små eller obetydliga effekter kan verkligen diskuteras och ifrågasättas.

Vi har ställt frågor till Jessica Andersson på konsultbyrån Projektbyggaren, som tagit fram MKB till Översiktsplan, om vilken utgångspunkt/grunddata hon har använt när hon har räknat fram nollalternativet. Jessica Andersson har inte velat svara på frågorna utan hänvisat till att det är kommunen som är uppdragsgivare.

Vid en konsultation med länsarkitekt Pär Hansson, chef för samhällbyggnadsenheten på Länsstyrelsen i Kalmar län, så var vi överens om att mycket tydligare än så kommer nog

en konsultbyrå aldrig att svara, eftersom de då inte kommer att få fler projektuppdrag av kommunerna framöver.

Så frågan kvarstår. Vilka grunddata och utgångspunkter har använts vid framtagande av nollalternativet?

Avgränsningssamråd med Länsstyrelsen - Miljöbedömning

När det gäller livsmedelsstrategin som syftar till ökad livsmedelsproduktion och självförsörjningsgrad i Sverige, så finner vi det anmärkningsvärt att det går att prioritera bort vid ett avgränsningssamråd. Särskilt med tanke på det förändrade världsläget och de tydliga signaler som kommit senaste året både från regering och MSB om en ökad självförsörjningsgrad i vårt land.

Även vår landshövding i Kalmar län poängterade det nu senast i sitt ”nyårstal”, att alla i Kalmar län måste ta ett större ansvar för en ökad beredskap i vårt län. Som vi ser det så visar kommunen en stor nonchalans inför efterfrågat ansvarstagande.

Att Mönsterås kommun i det här läget föreslår utökad exploatering av jordbruksmark, därmed minskad livsmedelsproduktion och självförsörjningsgrad i översiktsplanen som ska gälla 20 år framöver, är ytterst anmärkningsvärt.

“När jordbruksmarken exploateras och hårdgörs för bostadsbebyggelse eller infrastruktur kan den i princip inte återtas till livsmedelsproduktion. Det är en irreversibel process...” (Värdering av jordbruksmark i planprocessen, Jordbruksverket, 2021)

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Kommunen har haft en ingående samrådsperiod med både tidiga dialoger, workshops och allmänna samrådsmöten. Samtliga yttranden som inkom har bearbetats tillsammans med diskussioner som uppstått från samrådet. Dessa synpunkter har legat till grund för det reviderade förslaget till granskning. Enligt plan- och bygglagen (2010:900), 3 kap. 11§ ska kommunen ”redovisa resultatet av samrådet i en samrådsredogörelse som också ska innehålla de förslag som framförda synpunkter har gett anledning till”. Det finns inget lagkrav på hur samrådsredogörelsen ska utformas eller att yttrandena behöver återges i sin helhet. Det är upp till kommunen att utforma hur samrådet ska redovisas i redogörelsen. Det finns heller inget lagkrav på att synpunkter som inte tillgodosetts från samrådet ska redogöras på ett särskilt sätt. Eftersom samrådet genererade många yttranden valde Mönsterås kommun att lyfta synpunkterna från yttrandena i en sammanfattad text kopplat till respektive ämne som sedan besvarats för att skapa en tydlig och lättläst struktur. Alla skarpa synpunkter kopplat till planförslaget redovisas sammanfattat i redogörelsen. På sidan 6 i samrådsredogörelsen finns informationen att synpunkter från regionen, myndigheter, kommuner, politiska partier, företag och privatpersoner är sammanfattade utifrån ämnen då de dels varit av längre karaktär men också upprepande med många liknande synpunkter. På samma sida finns informationen att samtliga yttranden återfinns i sin helhet som offentliga handlingar på kommunen. Kommunen bedömer att samrådsredogörelsen har utformats enligt lagkravet i PBL.

Nollalternativet är ett jämförelsealternativ mot planförslaget, och innebär att kommunen endast kan utveckla sambället utifrån de ställningstaganden och markanspråk som görs i gällande översiktsplan från 2002, 2006 och 2012. I miljökonsekvensbeskrivningen till ny översiktsplan ställs planförslaget i relation mot gällande

översiktsplan för att se vilka effekter och konsekvenser planförslaget kan ge i olika frågor. Utgångspunkten i nollalternativet är alltså en utbyggnad av samhället i enlighet med gällande översiktsplan (2002, 2006 och 2012). Det stämmer att Mark- och miljödomstolen (2019-11-08 P 2157-19) upphävde miljö- och byggnadsnämndens antagandebeslut om detaljplan i området för Oknebeck på grund av brister kring ställningstaganden om jordbruksmark i gällande översiktsplan. Domen innebär inte att gällande översiktsplan har underkänts som översiktsplan som helhet, utan konstaterar att översiktsplanen inte redogör för överväganden eller ställningstaganden kring exploatering på jordbruksmark och därmed saknar vägledning och underlag till efterföljande planering.

I förslag till ny översiktsplan finns därför en tydligare vägledning och riktlinjer gällande när ett väsentligt samhällsintresse, som exempelvis behovet att tillgodose bostadsförsörjningen eller exploatering av verksamhets- eller handelsområden, kan hamna i konflikt med jordbruksmark. Enligt miljöbalken 3 kap. 4 § är jord- och skogsbruk av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Vad de olika begreppen innebär har förtydligats i översiktsplanen, och ställningstaganden kring dem har tagits. Exploatering av jordbruksmark innebär också att efterföljande detaljplanering behöver redogöra för huruvida anspråket av marken innebär ett väsentligt samhällsintresse, om marken är brukeningsbar samt om ändamålet går att tillgodoses på annan mark.

För Mönsterås kommun har jord- och skogsbruk stor betydelse, och därför har nya utvecklingsområden i första hand föreslagits på annan mark. I de fall där analysarbetet visat att samhällen inte kan växa på ett annat sätt har utvecklingsområden föreslagits på jordbruksmark. Både översiktsplanen och miljökonsekvensbeskrivningen är tydliga med att jordbruket är en viktig resurs för kommunen, men att det ibland kan vara nödvändigt att ta jordbruksmark i anspråk om ändamålet utgör ett väsentligt samhällsintresse. För att översiktsplanen ska fungera som en vägledning och stöd till efterföljande planering har planförslaget utökats med ett avsnitt om jordbruksmark, i kapitlet Riksintressen, skyddade områden och andra värden, där det förs ett tydligare resonemang och argument kring de utvecklingsområden som lokaliserats på jordbruksmark. Miljökonsekvensbeskrivningen har också kompletterats för att tydliggöra vilka konsekvenser exploatering enligt planförslaget skulle innebära för jordbruket.

